

Tii tà tèpa Hébérù Bétapoo popai

Wàilàapà na wii tii bëeni?

Câjè caa tâmogòori ê nee pwi a wii ê pwi tii bëeni. Êco na jè tâmogòori pâ, nye pwi jè *Juif, na é cèikî naa goo wà Iésu. É pwi a tâmogòori bwàti ê pwapwicíri kà tèpa Juif, ma ê *Aamwari Béaa. Â é pwi âboro na é tâmogòori bwàti pai pwa tii naa na grec, ba ê pai wii kêe, âna dau wâdé.

É wii wiidà?

Béaa kâra *naja 70. Ba, na pwi naja bëepwiri, âna wà tèpa coda roma, âna rà tanoori ê *Wâra pwapwicíri kà tèpa Juif wâ *Iérusaléma, â rà pacoo diri pâ *ârapwaailò kà tèpa Juif na é ina wà pwi a wii tii bëeni. (Côo naporomee 9 ma 10.)

É wii tâî?

Tà tèpa Juif—tèpa *Hébérù—na rà jèe cèikî naa goo Iésu. Pwiri rà naanaimari pâ popai kêe na wâru, naa na caapwi tii, ba na rà naa târa jè wâra pwapwicíri.

Cina é wii?

É wii, ba na rà tâmogòori bwàti ê wakè na é pwa wà Iésu ba kàra. Â é pagòorà, ba na rà cimwü ma pidàpwicâarirà, ba rà gére wâro na pàara na pitubaèpà târa.

Dà ère ê tii bëeni?

Diri pâ naèà ma pâ ârapwaailò kà tèpa Juif naa naa ê *Aamwari Béaa, âna rà tâbawêe nabâni naa goo Iésu Kériso. Ba wà Pwiduée, âna é pwa tà tèpa âboro ê *auipwataâboro na bwaa âmuê. Â é nama é pwi âji a pwa ârapwaailò kêe na caapwi co, wà Iésu Kériso. Wàé na é pwi a pame ê pâ *aupwényunuâari kâra auipwataâboro, â wàé pwi a-ipa popai naa nabibiu kâjè tèpa âboro ma wà Pwiduée. Ba é pwi âji âboro, â é pwi âji naî Pwiduée mwara, na é caapwi co. Ba é tâa jaa Pwiduée Caa, gée na biu, â dàra göiri awé. Éco na é boome naani göropuu, â é pa naiiri âboro. Â é pwa ê ârapwaailò na tâbawêe, na é pipanuâê târa pwâra bà. Â joro ê domii kêe na é bà naa goro *satauro, târa pwanauri diri pâ èpà kâjè. Â gée goo Kériso, â pâri ma jè medari Pwiduée naa na ipwâdée. Â câ mwa caa pâri ma jè pwa cè jè ârapwaailò.

Pai pitàgoo tii Hébéru

Iésu Kériso, âna é piwéna jii diri (1.1-4.13)

É piwéna jii tèpa angela (1.4-14)

É pame pai udò na dau pwényuâa (2.1-18)

É piwéna jii Moosé wà Iésu (3.1-6)

Âji pinaanapô jaa Pwiduée na é pame Iésu (3.7-4.14)

É pwi a-ipa popai nabibiu kâjè ma Pwiduée (4.14-10.18)

É pa naîri âboro â é pitêre dà Pwiduée (4.14-5.10)

Pai patêre tèpa cèikî (5.11-6.12)

É pacoo auinabéaa wà Pwiduée (6.13-20)

Melkisédek, âna é ânuu Iésu Kériso (7.1-28)

É pwi a pwa ârapwaailò maina kâjè wà Iésu
Kériso (8.1-13)

Càcaa pâri pâ ârapwaailò béaa târa ma
pwanauri pâ èpà (9.1-10)

Tâbwawê ârapwaailò kà Iésu (9.11-28)

É wacaapwi pwa ârapwaailò Kériso (10.1-18)

Câmu tà tèpa cèikî (10.19-13.25)

Jè ipwacèwii cèikî kà tèpa Isaraéla biu (11.1-40)

Jè ipwacèwii Iésu, â jè cimwü (12.1-29)

Bénabwé popai (13.1-25)

iésu kériso âna é piwéna jii diri

(Naporomee 1.1-4.13)

¹ Na pâara biu, âna é pipatùrari* wà tèpa jojoorojè† wà Pwiduée, na rà naigé mee tèpa *péroféta kêe goro pâra pai pwa wèe na wâru. ² Â, na pâara nabà-naa na pâ bénabwé tòotù—âna é patùrajè, goo wà Pwina naîê. Ba gée gooé, âna wà Pwiduée, âna é tapoo ê napwéretòotù ma ê góropuu, bau diri pâ muru na tâa na. Â nye wàé kaa na é pitòrigarié wà Pwiduée, ba na ée mwa panuâ têe diri pâ pwiibà. ³ Na jè côo Pwina naîê, â jè côo ê pai muugère ma pai maina kà Pwiduée Caa. Ba ipaiwà wàilu naa na diri pai pwa wèe. Diri pâ muru, âna rà cau tèepaa ma wâro, gée goro ê popai kêe, na dau pwa pâtàmee.

Nye wàé kaa, Pwina naîê, na ia é cèitiri ê pâ èpà kâjè. Â gée na càùé, â é wâjué côwâ naa

* **1:1** Pipatùrari—Patùra. † **1:1** Jojoorojè—Wà pwi awii ê tii bèeni, âna é pwi jè Juif, â é wii tà pâra tâpé na rà tèpa Juif mwara. Â rà jèe cau cèikî naa goo wà Kériso. **1:2** Ioane 1.3 **1:3** Apostolo 2.33-34; Kolosé 1.20; Hébéro 8.1

jaa Pwiduée, na é wânidò *napwéretòotù. Â wà Pwiduée –wà Pwina dau pwa pàtâmee –âna é nama é tâaboo naa gôro âji îê [ba na é pitûâ kâra diri pâ muru].

É piwéna jii tèpa angela

⁴ Wà Pwiduée, âna é nama é piwéna[‡] jii diri tèpa *angela, wà Pwina naîê. Â é naa têe pwi neere âboro, na dau pwamuru naa goo, jii diri pâ neere âboro. ⁵ Ba câé mu caa ina tà pwi jè angela wà Pwiduée pâ:

*Wàéni popai kôo,
na go ina nabà:
Gà pwina naîô,
â go pwi caa'gà.*

Psaume 2.7

é,
*Go o pwi Caa kêe,
â ée mwa pwi naîô.*

2 Samuel 7.14

⁶ Ûna é paari Pwina naîê, tà tâpé na rà tâa jaaé, â é naa têe ê tarù kà pwi ciàra èpo§, â é pitûâri pâ:

*Wâdé na wà diri tèpa angela kôo,
âna rà o cau ipwamainaê diri.*

1:4 Filipi 2.9 [‡] **1:4** É piwéna—é, É jèe piwéna, é, É pâ nau piwéna.

1:5 2 Samuel 7.14; 1 Chroniques 17.13; Apostolo 13.33 **1:6** Roma 8.29 § **1:6** Ûna é paari Pwina naîê... Grec: Ûna é popa Pwi ciàra èpo naa na gòropuu {monde}. Munaa ê pai pitèpa Kériso, é, pai wâjué cônâ kêe na jè tòotù. È popai monde ni, âna pai ina wèe pâ: Autâa, é, napô, é, mwaciri. Pwiri naani gòropuu, é wâpâ wiàna wânidò napwéretòotù.

Hébéro 1:7

v

Hébéro 1:9

Psaume 97.7

⁷ Napwa naa goo tèpa angela kêe, âna é ina wà Pwiduée:

*Go nama rà pwacèwii ê pwéretòotù;
Rà o pwacèwii ê doromara ânye.*

Psaume 104.4

⁸ Éco na wàéni ê pwina é ina naa goo wà Pwina naîê:

*Wâgà co [Pwina naiô]
âna wâgà Pwiduée*!
O ticè pwâadàra
ê Mwaciri'gà.
Gà mwa Pwi Ukai
dàra gòiri awé.
O *tarù ê pai pitûâ'gà.
9 Gà wâdéari ê tarù,
â gà miiri ê èpà.
Â wâgo, Pwiduée Caa'gà,
âna go jèe pitòrigarigà†
jiù diri tèpa béegà.
Go wicèpwiri ê jawé ûrea
naa gòro pûrugà.
Go nama rà pipwamainagà;*

1:7 Psaume 104.4 **1:8** Psaume 45.7-8 * **1:8** Wâgà Pwiduée—È pâ popai bêepwiri gée na Psaume 45, âna popai kà pwi jè apwanyabi, goo ê pai piéa kà pwi jè ukai. Naani, âna é ina wà pwina é wii ê tii tà tèpa Hébéro, pâ, wà Pwiduée Caa, âna é ina pwiri tà Iésu Kériso, Pwina naîê. É wàrapwiri wà Pwiduée, ba na é paari tà tèpa âboro pâ, wà Iésu, âna é pwi ukai kâra gòropuu diri. † **1:9** Pitòrigarigà—Grec: Oint. Côo note goo Luka 4.18.

*go naa tâgà ê pipwàdée,
naa dau maina awé.*

Psaume 45.7-8

¹⁰ É ina mwara wà Pwiduée, naa goo Pwina naiê pâ:

*Naa na autapoo goo,
âna nye wâgà, Pwi Ukai[‡],
na gâ pwi a tòpò
ê pâara gòropuu.
Gâ pwi a bari
iri napwéretòotù.*

¹¹ *O mwa tiâu
ê gòropuu diri,
ma napwéretòotù,
ma diri pwina tâa na.*

*Êco na nye wâgà co
na o mwa tâa awé.*

¹² *Gâ o cùurâ
pwacèwii ârabwée;
Gâ o pipîrirâ
pwacèwii dòro aupuu.
Â nye wâgà co,
na gâ nye tà tâa awé;
Gâ nye tà wâro
dàra gòiri!*

Psaume 102.26-28

1:10 Psaume 102.26-28 [‡] **1:10** Nye wâgà, Pwi Ukai—È pâ popai bèpwiri gée na Psaume 102, âna popai kâ pwi jè âboro tà Pwiduée. Naani, âna é ina wà pwina é wii ê tii tà tèpa Héhéru pâ, wà Pwiduée Caa, âna é ina pwiri tà Pwina naiê, Iésu Kériso.

13 Â wàéni jè muru na ia é ina wà Pwiduée:

*“Gà me ma gà tâa ni.
Tâa ni gòro îô étò.
[Go naa tâgà ê pitûâ.
O pwamainagà awé.]
Go nama gà còogai
tèpa ipaa dàgà.”*

Psaume 110.1

Gona guwà niimiri pâ, é ina pwiri tà pwi jè angela kêe? [Bwa! É ina pwiri tà Pwina naîê!]

14 Ba napwa naa goo wà tèpa angela, âna rà tèpa ênawéna co. Ba é cùrurà wà Pwiduée, ba na rà pitu tâjè, wàijè na ée mwa pa-udòjè, [ma naa tâjè ê *âji wâro jaaé].

2

É pame pai udò na dau pwényuâa

Jè cibwaa nama piticémuru naa goo

1 Gée goo pwiri*, â wâdé na jè pâra bwàti wiâra ê popai na jè têre. Ba péa jè tà pâiti jii. **2** Ba napwa naa goo ê *Naèà kà Moosé†, âna é nama rà pwa wârimuru wà diri tâpé, na càra caa pâra wiâra bwàti.

1:13 Psaume 110.1 **1:14** Psaume 34.8, 91.11 * **2:1** Pwiri—È
pai maina ma muugère kà Pwina naî Pwiduée, na napéaati naa
naporomee 1. **2:2** Galatia 3.19 † **2:2** Naèà kà Moosé—Grec:
Popai na rà pame, wà tèpa angela, âna é coo. Rà ina wà tèpa Juif pâ,
rà tòpi ê Naèà kà Moosé naigé mee wà tèpa angela. (Côo Apostolo
7.53.)

³ Èco na [wà Pwiduée, âna] é jèe naa tâjè ê naigé, ba na jè udò; pwi naigé na dau maina ma pwényuâa [jii ê naeà]! Â jè o wànau târa cè pai uru kâjè jii ê wârimuru, wiàna câjè caa câbaâjupâraê?! Ba nye wà Pwi Ukai Iésu kaa, na ia é mara in-apâpari tâjè ê naigé bëepwiri. Â wà tâpé na rà têreê, âna rà jèe *paâjupâraê tâjè.

⁴ Â wà mwara Pwiduée, âna é paâjupâraê, goro pâ *câmu kâra pâtâmee—muru na rà pò goo wà tèpa âboro. Â é jèpa naa pâ âraimeai, na é naigé mee ê *Nyûâaê Pwicîri, wiâra câbawâdé kêe.

É ipakîriê boo ba kâjè

⁵ Go gére patùrawà goro ê Mwaciri[‡] na o mwa tèepaa. Â o càcaa tèpa *angela, na ée mwa nama rà pitûâ naawê, wà Pwiduée. ⁶ Ba é ina têe wà pwi jè âboro, na jè ére gée goo ê *Tii Pwicîri pâ:

*Wàilàapà wà pwi âboro,
na gâ o niimiriê,
[co Pwiduée]?
Gorodà na piâranümagâ wàé,
wà *Pwina naîri âboro§?
⁷ Gâ pakîriê boo
jii tèpa angela
na ji pâara,
na càcaa gòiri.*

2:3 Hébéri 10.29, 12.25

2:4 Maréko 16.20; 1 Korénito 12.4,11

[‡] **2:5** Mwaciri—Grec: Gòropuu. **2:6** Psalme 8.5–7 § **2:6** Wà Pwina naîri âboro—Popai me gée Psalme 8.4–6, na popai goojè tèpa âboro. Èco na wà pwina é wii ê tii tà tèpa Hébéri, âna é ina wà Iésu, na pitunee têe pâ Pwina naîri âboro.

*Gà naa têe korona—
bwe kâra ukai.
Gà nama pwamainaê.
8 Àà nama é pitûâ
naa gòro diri pâ muru!*

Psaume 8.5–7

Ba nye ticè jè muru, cèna o tâa gòroigé jii ê pitûâ kêe*. Êco na nabâni, âna jè côo bwàti pâ, càcaa pâjî coo diri ê popai bëepwiri. ⁹ Â jè côo mwara pâ, jèe pakîri wà Iésu, na ji pâara, na arana tèpa angela. Ba é pwamaagé côo, â é bà ba kâjè diri tèpa âboro, gée goro ê *pimeaari imudi kà Pwiduée. Â gée goo ê pwina é pwa wà Iésu, â jèe naa têe korona—bwe kâra ukai. Â jè côo pâ ipwamainaê, [pwacèwii ê popai bëepwiri naa na Tii Pwicîri].

É pwi cià diri tèpa naî Pwiduée

¹⁰ Wà Pwiduée, âna é tòpò ba kêe diri pâ muru, â é tàgère wéaa goorà. Pwa pâra tèpa naî Pwiduée mwara, na rà dau wâru, [âna wàijè kaa]†. Â wâdé têe, na é nama jè cau tâa na ê pai maina ma muugère kêe. Pinaigé mara ê pwibâ, ê pai maagé côo kà Iésu ma pai bà kêe. Â gée goo kaa pwiri, â wà Pwiduée, âna é naa tà Iésu ê autâa na tâbawêe, na pâriê. Ba wà Iésu, âna é pwi ukai, na é pa-udò

* **2:8** Pitûâ kêe—é, Pitûâ kâjè. Pwiri é inajè tèpa âboro, é, pwiri Iésu Kériso, Pwina naîri âboro. **2:9** Filipi 2.8–9 † **2:10** Âna wàijè kaa—Bà jèe wii wàijè tèpa naîna naa na pâ nee tii 10–18, ba jè tèpa naî Pwiduée, wàijè na jè cèikî naa goo wà Iésu. (Côo Hébéri 3.6.)

diri tèpa naî Pwiduée, ma pwi a poparà pâ, [naa na *âji wâro]‡.

11 Üu, nye wà Iésu kaa, na é pwina é popajè tèpa âboro kêe, pâdari wà Pwiduée§, [pwi caa kêe] ba na o caapwi caa kâjè diri, wàijè ma wàé. Â gée goo kaa pwiri, âna câé caa kamu, na é ina goojè pâ jè tèpa aéjii kêe. **12** Ba wàé na ia é jèe ina tà Pwiduée pâ:

Go mwa pwamaina neegà

tà tèpa aéjii kôo.

Go mwa câdirigà

*na rà pitapitirirà**.

Psaume 22.23

13 Â é ina têe mwara pâ: *Wâgo mwara, âna go mwa cèikî naa googà.* **Ésaïe 8.17**

Â jèpwi mwara:
Wâgo ni, ma wà tâpé
na é naarà tôo wà Pwiduée,

‡ **2:10** É, Diri pâ muru, âna kêe {kà Pwiduée}, â rà me gée gooé, â rà tâa gée gooé. Â é popa tèpa naîê na rà wâru naa na pai maina ma muugère. Â wâdé têe na é nama é tâbawêe {wà Iésu} naigé mee ê pai maagé côo kêe, wàé {wà Iésu} na é pwina é tapoo ê pai udò kâra. È pâ popai é nama é tâbawêe {wà Iésu}, âna pwiri pai tòpi kêe ê autâa kêe napwéretòotù, é, pwiri pai ina wèe pâ, na o tâbawêe ê pai pa-udòjè kêe. **2:11** Mataio 25.40 § **2:11** É popajè...pâdari wà Pwiduée—é, É tipi tèpa âboro jii ê pâ èpà kâra. Grec: É nama rà pwicîri. **2:12** Psaume 22.23 * **2:12** Popai me gée Psaume 22.23, muru wii kà ukai Davita. Wà pwi awii ê tii bëeni tà tèpa Hébériu, âna é ina pâ, nye wà Iésu na é mara ina pâ popai bèepwiri tà Pwiduée, na ia ru tâa napwéretòotù, béaa kâra pai tòpò wàra ê goropuu. **2:13** **Ésaïe 8.17,18**

wàibà diri tèpa naîê†.

Ésaïe 8.18

É pâ nau pwi âboro pwacèwijiè

14 Wàijè tèpa naî Pwiduée, âna jè cau tâa tâjè diri, ê naiiri âboro na o mwa bà. Â é pa naiiri âboro wà Iésu, ba na é pwacèwijiè. Â é jèe bà ba kâjè, ba na tapàgà ê pâtâma *Caatana, wà pwina é nama jè bà.
15 Â, na wàrapwiri, â é tipijè jii ê pai wâgotâjè goro ê pwâra bà, na ia pijè béaa, diri tòotù.

16 Jè tâmogòori bwàti pâ, câé caa me wà Iésu, ba na é pitu tà tèpa angela. É nye me nau pitu tà tèpa gòobàrà *Abéraama. **17** Â é ipwacèwijiè, tèpa aéjii kêe, naa na diri pai pwa goo. Ba [wiàna càcaa wàrapwiri, â pwiri càcaa pâri ma] é pwi a-ipa popai nabibiu kâjè ma wà Pwiduée‡. Â é jèe pwi a pwa ârapwaailò maina kâjè, na é pitère dà Pwiduée, naa na pai piénawéna kêe tête. Â é pwi a meaarijè, [wàijè na ticè nii kâjè]. Â é tòpò è *ârapwaailò, târa pwanauri ê pâ èpà kâjè. **18** Â nye pâri ma é pitu tâjè, wiàna tèepaa marijè ê tacai. Ba é tâmogòori ê tacai, ma ê maagé côo.

3

É piwéna jii Moosé wà Iésu

† **2:13** Wàibà diri tèpa naîê—Grec: Ba rà cau tèpa naîô naa na Tii kà Isaia. Êco na naani, âna é popa pâ popai bëepwiri wà pwi awii ê tii bèeni, ba naa popai goo wà Iésu, bau diri tèpa âboro kêe, na rà cau tèpa naî Pwiduée ma wàé. **2:14** 1 Ioane 3.8; Auinapàpari 12.10

‡ **2:16** Ésaïe 41.8–9 § **2:17** Pwi a-ipa popai... Wàépwiri wakè kà pwi apwa ârapwaailò. Côo note goo Hébéro 6.19–20.

¹ Tèpa cèikî béeò, wà Pwiduée âna é jèe todàwà, ba na guwà tèpa âboro kêe. Êkaa na guwà naa nümwâ naa goo wà Iésu, ba é pwi majoro ê cèikî kâjè. Ba é cùrué medarijè wà Pwiduée, â é pacimaê, ba na é pwi a pwa *ârapwaailò maina kâjè*. ² Â é pitêre dà Pwiduée, â é piénawéna kêe bwàti, pwacèwii *Moosé napwiri, na ia é piénawéna kâra diri ê pwârawâ kà Pwiduée.

³ Éco na dau pwamuru naa goo wà Iésu jii wà Moosé, â wâdé na dau ipwamainaê jiié. Ba wà pwi apooro ê wâ, âna é piwéna jii ê pwi ênawéna†. ⁴ Ba jèpa wâ, âna nye pwa pwi apooé, â nye wà Pwiduée na é tòpò diri pâ muru.

⁵ Napwa naa goo wà Moosé, âna é dau pwi a wakè bwàti naa na pwârawâ kà Pwiduée, â é dau pwi a pitêre dàrà. Éco na é nye pwi ênawéna co. Ba é pwi ânuuru‡ diri ê pwina ée mwa inapàpari wà Pwiduée, gée na càùé. ⁶ Â wà *Kériso, âna é pwina nari èpo na pwârawâ, na naa têe pitûâ. Â ê pwârawâ bèepwiri, âna wàijè kaa, wiàna jè tà cimwü naa na pai pitapacíri kâjè, ma cipa ba mwü ê cèikî kâjè.

Âji pinanapô jaa Pwiduée na é pame Iésu

Cibwaa ipwacèwii tèpa Isaraéla

3:1 Nombres 12.7; Hébéro 4.14, 7.26 * **3:1** Grec: Â êkaa, co tèpa aéjii pwicíri, wâguwà tèpa béejè na todàjè gée napwéretòotù, âna wâdé na guwà naa nümwâ naa goo wà Iésu, wàé pwi apostolo ma pwi apwa ârapwaailò goro ê cèikî kâjè. † **3:3** (2e phrase) & 3.4 Grec: ...Ipaiwà naa goo pwi aba wâ, na é piwéna jii ê wâ na é bari. 4Ba êdiri pâ wâ, âna o pwa pwi abari, â nye wà Pwiduée na é bari diri pâ muru. **3:5** Nombres 12.7 ‡ **3:5** Pwi ânuuru—Grec: Pwi apaâjupâra.

7 Gée goo ê pâ pwì bèepwiri, â [wâdé na jè pitêre dàra ê pwina] é ina ê Nyuâaê Pwicîri, pâ:

*Wiàna guwà têre
pwâra to kà Pwiduée,
na tòotù bëeni,
8 â guwà pitêre dèe§!
Tàu tà wà tèpa Isaraéla
goo Pwiduée kàra,
napwiri, naa namaré.
Rà naa càùrà naa gooé
Rà nye pigàdèe,
goro pâ càrarà!*

Psaume 95.7-8

9 [Â ipaiwà ê pwina é ina naa goorà wà Pwiduée]:

*Rà taciao naa namaré,
wà tèpa caa kàwà.
Géé goo pwiri,
â rà côo ê pwina go pwa,
10 naa na 40 naja.
Oratôo goorà.
Go inapàpari:
“Rà naa càùrà naa gooò!
Càra caa pitêre dòo*!
11 Go putàmu naa goorà.*

3:7 Psaume 95.7-11 **3:8** Exode 17.7; Nombres 20.2-5 § **3:8**
 Â guwà pitêre dèe... Grec: Guwà cibwaa nama gòo pwâranümarà,
 pwacèwii na biu, na tàutàwà gooé. * **3:10** Grec: Naa na 40
 naja. Go putàmu naa goo pwì naneeâboro bèepwiri. Â go ina pâ: É
 ipa-imwürurà taaci ê pwâranümarà. Càra caa tâmogòori ê pâ naigé
 kôo. Ipaiwà naa na nee tii 15. **3:11** Nombres 14.21-23

*Go ipwataâboro pâ:
O càra mwa caa me
naa na ére aunaao,
[ére kâra pinaanapô]
na go jèe ipwabwâti!"*

Psaume 95.9–11

Jè cibwaa nama gòò pûrujè

¹² Ékaa na guwà ipwacôowà, co tèpa béeò! Ba wiàna guwà wéaari pâ aunünüma na èpà, â wiàna tautàwà na guwà cèikî, â guwà péa tà pâiti jii wà Pwiduée, pwi a pawârojè[†]. ¹³ Ba ê èpà na jè pwa, âna é ipa-imwürujè, ma nama gòò pûrujè, [â é pwa ma jè naa càùjè naa goo wà Pwiduée]. Ékaa na guwà ciburà ipagòowà naima, ba na o càcaa tèepaa mariwà ê pwiihbà! Â guwà wàrapwiri diri pâ tòotù. Ba ê pwi tòotù bëepwiri na é ina ê Tii Pwicîri, âna nabà, [â càcaa widàuru]!

¹⁴ Jè jèe tèpa bée Kériso, gée na autapoo goo, na jè cèikî naa gooé. Â wâdé na jè cipa ba mwü ê cèikî bëepwiri, tèepaa naa na ê pwâadèreè [ba na o pwa cè kâjè gée goo ê pwina tâa têe].

¹⁵ Â [jè cibwaa ipwanauri ê pwina jè tâgére] pûra naa na *Tii Pwicîri pâ:

*Wiàna guwà têre
pwâra to kâ Pwiduée,
na tòotù bëeni,
â guwà pitêre dëe!
Guwà cibwaa
naa càùwà naa gooé!*

Psaume 95.7–8

[†] **3:12** Pwi apawârojè—é, Na é wâro. **3:15** Hébéri 3.7–8

Càra caa tèepaa naa na aunao

16 Wàilàapà tòpè na ia rà têre ê pwâra to kà Pwiduée, â na ia rà naa càùrà naa gooé? Nye wà tèpa jojoorojè kaa, na ia é poparà còobé wà Moosé gée napô *Aigupito! **17** Â nye naa goorà kaa, na ia é putàmu wà Pwiduée, naa na 40 naja. Nye wàilà kaa na ia rà pwa na èpà naa namaré, â rà cau bà imudi naawê. **18** Â nye wàilà kaa, na ia é *ipwataâboro târa wà Pwiduée, pâ, o càra caa tèepaa naa na ê napô, na ia é jèe pwabwàti ba kàra. **19** Â jèe càra caa tèepaa, naa na aunao [ma pinaanapô] kà Pwiduée, gée gorò na tautàra na rà cèikî naa gooé.

4

1 Wà Pwiduée, âna é mara ina [tà tèpa jojoorojè] pâ, ée mwa poparà pâ naa na aunao [ma pinaanapô] na é jèe mara ipwabwàti ba kàra. Â ê auina kêe bëepwiri, âna é jèe nye coo ba kâjè nabâni. Êkaa na jè ipwacôoco, ba é péa pitèi pàra tòpè gée goojè wà Pwiduée, ma ina pâ, rà jèe ipâiti*.

2 Ba jèe nye picémara tâjè ê popai na wâdé [gorò ê aunao bëepwiri] pwacèwiirà. Êco na wàilà, âna ticè pumara ê popai na rà têre, gée gorò na càra caa tòpi gorò cèikî†. **3** [Â wàépwiri ê majoroé ma] é ina wà Pwiduée pâ:

3:16 Nombres 14.1-35 **3:17** 1 Korénito 10.10 * **4:1** É péa...ina pâ, rà jèe ipâiti—é, Ba rà péa niimiri wà pàra tòpè gée goojè pâ, na rà jèe ipwâ. † **4:2** Càra caa tòpi gorò cèikî—é, Càcaa tâa goorà ê cèikî kà tòpè na rà pitère dèe. Pwiri pai ina wèe pâ, wà Kaléba ma Iosua na ru cèikî naa goo wà Pwiduée. (Cô Nombres naporomee 13 ma 14.) **4:3** Psaume 95.11; Hébéri 3.11

*Go putàmu naa goorà.
Go ipwataâboro pâ:
O càra mwa caa me
naa na ére aunao,
[ére kâra pinaanapô]
na go jèe pwabwàti!*

Psaume 95.11

Tàpiri tâjè pwi aunao bëepwiri

Êco na wàijè na jè cèikî, âna jè o tòpi ê âji nao ma pinaanapô kà Pwiduée‡, [na é jèe nabwé pwabwàti wà Pwiduée, gée na biu]. Ba êdiri au-nimiri kêe goro pâ wakè na ée mwa pacoo, âna tâbawêe, béaa kâra pai tòpò kêe ê góropuu.

⁴ Jè pûra mwara naa na jè ére gée goro ê *Tii Pwicîri [i pwi ia é pwa wà Pwiduée naa na autapoo goo]. Ba jèe wii pâ: *É nao wà Pwiduée na bé 7 kâra tòotù, gée na càùru ê pâ wakè na é pwa.* *Genèse*

^{2.2} Wàépwiri pwi bé 7 kâra tòotù kâra nadàpàra pwapwicîri.

⁵ Jè wâjué côwâ naa goo i pwi nee tii, na ina pâ:

*O càra mwa caa me
naa na i ére aunao,
[ére kâra pinaanapô]
na go jèe pwabwàti!*

Psaume 95.11

⁶ [Na jè pûra pwiri, â jè nye tâmogòori pâ] nye pwa ê aunao [ma pinaanapô] na ia é pwabwàti wà Pwiduée. Jèpwi, âna jè jèe côo pâ, wà tâpé na rà

‡ **4:3** Jè o tòpi ê âji nao... Grec: Jè o nye too naa na aunao. Jè tòpi i âji pinaanapô bëepwiri na jè tâa goo Iésu Kériso. **4:4** Genèse 2.2

4:5 Psaume 95.11

mara tòpi ê popai goo, âna càra caa tò naa na, ba càra caa pitêre dèe. ⁷ Â wàépwiri na é câmuri jè tòotù wà Pwiduée, [ba na rà o tòpi ê âji pinaanapô kêe§, wà pàra tèpa âboro]. Â ê pwi tòotù bëepwiri, âna i pwi tòotù na ia ina naa na i pwi nee tii wâna ê Tii Pwicîri. Ba é ina pâ:

*Wiàna guwà têre
pwâra to kà Pwiduée,
na tòotù bëeni,
â guwà pitêre dèe*!*

Psaume 95.7-8

Â ê popai bëepwiri, âna wà ukai *Davita, na é pinaigé mee, jèe dau wâme cônâ [kâra ê pai pâra kà tèpa jojoorojè naa namaré].

⁸ Êkaa na jè côo pâ ê aunao [ma pinaanapô bëepwiri] âna càcaa ê napô na ia é poparà pâ naawê wà Iosua[†]. Ba wiàna wàrapwiri, â pwiri câé mwa caa ina cônâ cè jè tòotù wà Pwiduée. ⁹⁻¹⁰ Â gée goo pwiri, â pwa ê aunao [ma pinaanapô] ba kâjè tèpa âboro kà Pwiduée. Â, na jè o too naa na, â jè o mwa bàra nao jii ê wakè kâjè. Â jè o ipwacèwii wà Pwiduée, na ia é nao naa na bé 7 tòotù, [gée na càùru pai tòpò kêe ê gòropuu].

¹¹ Wiàna wàrapwiri, â wâdé na jè ipwadàrapwa ma jè tòpi ê âji pinaanapô kà Pwiduée. Â jè cibwaa

4:7 Psaume 95.7-8 **§ 4:7** Tòpi ê âji pinaanapô—Côo note goo nee tii 3. * **4:7** Â guwà pitêre dèe—Grec: Guwà cibwaa nama gòo pwâranümwà. **4:8** Deutéronome 31.7; Josué 22.4 † **4:8** 1re phrase—Grec: Ba wiàna é naa târa aunao wà Iosua... (Iosua—Côo Apostolo 7.45.) **4:9-10** Héhéru 4.4

pwaduwà kà tèpa jojoorojè, [tèpa *Isaraéla] na ia rà ipwatàu. Ba wà pwina câé caa pitère dà Pwiduée, âna é pâiti‡.

Popai kà Pwiduée âna tàuwa

¹² È popai kà Pwiduée§, âna dau pwa pàtàmee, ba na é wakè goojè. Ba é pwacèwii ê tàuwa na nye dau éa kaa ê du piére, ba é tapàgà tiagoro pâ aupitòobàra ma tiagoro pâ âraduujè. Ba é gée tiagoro pâ câbawâdé ma auniimiri na tàbinyiri nigée na pwâranümajè. Â é [pwa ma pwéelaa goorà* ma] tèirà.

¹³ Ba nye ticè jè muru, ma âboro, cèna pâri ma é cârù goo wà Pwiduée. Ba wàé na é tòpòrà diri, â é tâmogòori ê âji pai pwa goorà†. Â nye wàé kaa na jè o mwa coo araé ma paari têe diri é pwina jè pwa.

iésu âna é pwi a-ipa popai nabibiu kâjè ma pwiduée

(Naporomee 4.14-10.18)

É tâmogòori pai ticè nii kâjè

¹⁴ [Go gére ina tâwà pâ] wà Iésu, *Pwina naî Pwiduée, âna é pwi a pwa *ârapwaailò maina kâjè, na é jèe too naa *napwéretòotù, [ba na é pwi a-ipa

‡ **4:11** Dernière phrase—Grec: Ba na o câé caa tûu wà pwi jèpwi.

4:12 Éfeso 6.17; Auinapàpari 1.16, 19.13-15 § **4:12** È popai kà Pwiduée—Càcaa aupwa tii co. Ba é patùrajè wà Pwiduée, na rà naigé mee wà tèpa âboro kêe, â na naigé mee ê Tii Pwicîri mwara. * **4:12** Pwa ma pwéelaa—Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Papwéelaari.

† **4:13** É tâmogòori ê âji pai pwa goorà—Grec: Â rà nye cau cipàpaa na ara ê du âraporomee. **4:14** Hébéri 3.1, 10.23

popai nabibiu kâjè ma wà Pwiduée]. Êkaa na wâdé na jè tà tâjùru ba mwü ê cèikî kâjè naa gooé.

¹⁵ Câé caa pwi a pwa ârapwaailò na é wâiti jjijè. Ba é tâmogòori bwàti ê pai ticè nii kâjè, â jèe tacaié, naa goro diri ê pwina tacaijè goo. (Êco na wàé, âna câé mu caa pipanuâé, â câé mu caa pwa na èpà.)

¹⁶ Gée goo kaa pwiri, â o câjè caa piwâ, na jè me na ara Pwiduée, Pwi Ukai[‡], [na é naigé mee wà Iésu]. Ba jè o mwa tòpi gée gooé ê *pimeaari imudi kêe. Â ée mwa pitu tâjè, [wàijè na piticè nii kâjè] â ée mwa dau pwa na wâdé tâjè, na pàara kêe.

5

Pwiduée na é naa têe wakè kêe

¹ Napwa naa goo wà pwi a pwa ârapwaailò maina, âna é pwi âboro na pitòrigarié, ba na é pwi a-ipa popai nabibiu kà tèpa âboro, ma wà Pwiduée. Ba é naa tà Pwiduée ê pâ âraimeai ma *ârapwaailò, ba na o pwanauri ê pâ èpà kà tèpa âboro. ² Â é [nye ji pwi âboro] pwacèwiirà, â é tâmogòori pai ticè nii kâra pâ âboro. Â é moo naa goorà, ma meaarirà na rà imwüru, gée goro pai càcaa tâmogòori kâra. ³ Â, na pàara na é pwa ârapwaailò târa pwanauri pâ èpà kâra ê Ba, âna é pwa ârapwaailò ba kêe mwara, gée goo na é pwi âboro na ticè nii kêe, pwacèwiirà.

⁴ Nye ticè cè jè âboro, cèna é tâpo cimadò gée gooé ma é pwi a pwa ârapwaailò. Ba pwi wakè na dau pwamuru naa goo. Â nye wàco wà Pwiduée na pâriê ma é pitòrigari cè pwi âboro, pwacèwii pai

4:16 Hébéro 10.19 ‡ **4:16** Na ara Pwiduée, Pwi Ukai—Grec: Naa goo ê autâa (trône). **5:3** Lévitique 9.7, 16.6 **5:4** Exode 28.1

pwa kêe naa goo wà *Arona, [wà pwi a pâbéaa kà tèpa pwa ârapwaailò kâjè biu].

⁵ Ipaiwà naa goo wà Kériso. Ba câé caa ipwamainaê cônâ. Â nye wà Pwiduée, na é nama é pwi a pwa ârapwaailò maina. Ba é ina têe pâ:

*Wàéni popai kôo,
na go ina nabà:
Gà pwina naîô,
â go pwi caa'gà.*

Psaume 2.7

⁶ Â jè pûra mwara [na jè nee *Tii Pwicîri] na é ina wà Pwiduée pâ:

*Gà pwi a pwa ârapwaailò
dàra góiri awé.
Ipaiwà wâgâu
ma Melkisédek*.*

Psaume 110.4

É pitêre dèe Kériso â é picâri

⁷ Na é bwaa wâro ni góropuu wà Iésu, â pwa jè pâara na é i ma tomara too tà Pwiduée, na é upaé [jii ê pai bà kêe][†]. Â é têre ê pwâra pwapwicîri

^{5:6} Psaume 110.4; Hébérû 6.20, 7.1 * ^{5:6} Melkisédek—Wà pwi ukai, ma pwi jè apwa ârapwaailò kâra jè Ba, naa na pâara kà Abéraama, pwi caa kâra ê Ba Isaraéla. (Côo naporomee 7, ma Genèse 14.17–24.) ^{5:7} Mataio 26.36–46; Filipi 2.6–8 † ^{5:7} 1e phrase—é, Pwa pâara na é i ma tomara too tà Pwiduée, ba na é upaé. Ba pwa pâtâma Pwiduée na é pa-udòjè jii ê pwâra bà. Wà pwi awii tii bëeni, âna é niimiri ê pwâra pwapwicîri kà Iésu na Gethsémané. (Côo Mataio 26.36–46.) Pwiri é niimiri mwara pâra pâara na é i na wà Iésu, pwacèwii gée na càùru pai bà kà wà Lacaro. (Côo Ioane 11.35.)

kêe wà Pwiduée. Ba wà Iésu, âna é dau pwi a papwicîriê ma pitêre dèe.

⁸ É nye Pwina naîê kaa, êco na, pâri ma é picòò ê pai pitêre dàra, goro pai picâri kêe. ⁹ Â [é pitêre dàra tiagoro ê pwâadèreè, â] é jèe tubanabwé diri ê wakè kêe‡. Â gée goo kaa pwiri, na ée jèe caa *pwi a pa-udò diri tâpé na rà pitêre dèe. [Â é naa tarâ ê *âji wâro jaaé.] ¹⁰ Â é pacimaê wà Pwiduée, ma é pwi a pwa ârapwaailò maina pwacèwii wà Melkisédek.

Pai patêre tèpa cèikî

¹¹ Wâru pâ muru na nümo na go§ ina tâwà goo [pai ipaiwà Iésu, ma Melkisédek]. Êco na o câguwà caa tâmogòori, ba guwà tèpa pwa ciritâu, â câguwà caa nünüma bwàti* [naa goo ê cèikî kâjè].

¹² Jèe góiri [na guwà cèikî, êco na bwaa dau kíri ê autâmogòori kâwà, naa goo ê popai kà Pwiduée. Wiàna guwà jèe cimwü] â pwiri guwà jèe tèpa pacâmuri pâra tâpé. Êco na guwà bwaa tèpa câmu, â câguwà caa pâ nau paé.

Guwà pwacèwii pâ nari èpo na rà bwaa di. Ba bwaa càra caa pâji ija ê utimuru cèna góo. ¹³⁻¹⁴ Â wà pwi [a cèikî] na é wàrapwiri, âna bwaa càcaa pâri ma é pinadàrù ê pwina *târù ma ê pwina èpà†. Êco na

‡ 5:9 Â...é jèe tubanabwé diri ê wakè kêe—é, É tòpôé wà Pwiduée, ba na é pwi apwa ârapwaailò maina kêe. Grec: Ûna jèe nama é tâbawêe. § 5:11 Go—Pai pwa kà tèpa âboro béaa, na rà wii pâ:

Wàibà; â pai ina wèe pâ: Wâgo. Côo note goo 2 Korénito 1.6. * 5:11 Ba guwà tèpa pwa ciritâu, â câguwà caa nünüma bwàti—Grec: Ba guwà jèe kee. 5:12 1 Korénito 3.1-3 † 5:13-14 Pinadàrù ê pwina târù ma ê pwina èpà—é, Tâmogòori ê popai na târù.

wà pwina é cimwü [naa na cèikî] âna é tâmogòori pwiri, ba é jèe wârori, â é jèe picòo. Â pâri ma é tòpi ê utimuru na gòo.

6

Jè tòpaé jii pâ pâbéaa kâra ârapupûra

1-2 Wâdé na jè tèpa âboro na jè cimwü naa na cèikî naa goo Kériso. Jè tòpaé jii pâ pâbéaa kâra ârapupûra, na ia jè tòpi na jè mara cèikî:

Ê pai pinünüma ma pai biijè jii pâ tûâ na èpà, na rà popajè dàra ê pwâra bà;

Ê pai cèikî naa goo wà Pwiduée;

Ê *piupwaa;

Ê pai tòpò du îjè [naa gò pwi jè a bwaa âmu cèikî târa *pwényunyuâariê];

Ê pai o wâro côwâ gée na aubà kâra diri tèpa âboro;

Ê pitèimuru kà Pwiduée, [târa naa târa ê pumara wakè kâra]. (Â napwa naa goo ê aupitèi kêe, âna o coo awé.)

Ba diri pâ pwiibà, âna muru na jè jèe mara picòo béaa. Â càcaa pâri ma jè picòo côwâ. **3** Ba wâdé na jè pitòpaé, wiâra ê câbawâdé kà Pwiduée*.

* **6:3** Pai ina wèe pâ, wâdé na jè pinünüma naa goo pâ muru na wâgòro, goo ê cèikî kâjè—muru na tâa na Tii Pwicîri, na câjè caa pâji tâmogòori. Â pinapéaati pâra muru bëepwiri naa na tii bëeni. Ba wâru pâ ucina goo wà Iésu Kériso, na rà tâa na Aamwari Béaa.

4 Dà cèna jè ina naa goo wà tòpè na rà panuâ bamwara ê cèikî†? [O dau pwacoé ma rà o mwa jèu biirà.] Ba ia é nama pwéelaa tàra [ê âjupâra gooé]. Â rà jèe tòpi pâ *aupwényunuâari kêe, na me gée *napwéretòotù. Â jèe tâa jaarà ê Nyuââe Pwicíri, **5** â rà jèe nari gée goo ê pai wâdé kâra ê popai kà Pwiduée. Â rà jèe côo mwara ê pâtâmara ê *Mwaciri kà Pwiduée, na ée mwa bàra paari, wiàna ée mwa tòpò ê Mwaciri kêe‡.

6 Â wiàna rà tétâjii diri pâ pwiibà, â rà nye dau pitubaèpà tara cônâ§. Â o dau pwacoé ma o nümarà na rà pinünüma ma wâjué cônâ. Ba pwacèwii na rà gére tanamiri cônâ wà *Pwina naï Pwiduée naa gorò *satauro, ma tubakamuê, na ara tèpa âboro diri.

7 [Wà tòpè na wàrapwiri, âna rà pwacèwii ê napuu na èpà.] Napwa naa goo ê napuu na wâdé, âna é tòpi bwàti ê popaa, â é nama cipu ê utimuru kà tèpa wakè wèe. Â é pwényunuâari ê napuu bëepwiri wà Pwiduée. **8** Êco na ê napuu na é nama cipu co pâ upwâra na pwa daaé, ma murumwatò na èpà, âna ticémuru naa goo. Â é péa tojii ê napuu bëepwiri wà

† **6:4** Tòpè na rà panuâ bamwara ê cèikî—Nee tii 4-8, âna pwiri popai goo wà tòpè na rà tèpa acèikî béaa, êco na rà naaco ê cèikî kàra. É, pwiri popai goo wà tòpè na rà tâa jaa wà tèpa cèikî, â rà tâmogòori ê âjupâra, â rà côo pâ muru na wâdé na é pwa wà Pwiduée, êco na rà tétâjii. ‡ **6:5** È pâtâmara ê Mwaciri kà Pwiduée... Grec: È pâtâmara ê pâara na o mwa me. **6:6** Mataio 12.31; Hébéro 10.26-27; 1 Ioane 5.16

§ **6:6** Rà nye dau pitubaèpà tara cônâ—Grec: Tara cônâ. È pâ popai-bà, âna rà tâa gòobàra pâ popai rà tanamiri cônâ wà Pwina naï Pwiduée, â pwiri pai ina wèe pâ: Goro du îrà. **6:8** Genèse 3.17-18

Pwiduée, ma cîri tâjii.

Guwà tà cimwü tia pwâadèreè

9 Napwa wâguwà, co tèpa âji béeò, âna go dau cèikî naa goowà. Ba go niimiri pâ, guwà tâgérâ tâa na ê âji naigé, â guwà tâgérâ pâra dàra ê pai udò kâwà* [naa na *âji wâro]. **10** Ba wà Pwiduée, âna é *târù, â câé caa imwüru ê pimeaari kâwà ba kêe, ma tèpa âboro kêe. Ba guwà nye dau pitu târa, â guwà bwaa nye tâgérâ ci naa goo nabà.

11 Â o dau wâdé tôo, na guwà tà burâ ma gòo, [naa na ê pimeaari kâwà bèepwiri] tiagoro pwâadèreè. Â guwà o mwa tòpi diri ê câmawà na wâdé, na guwà tapacíri. **12** Â o câguwà caa pâ nau tèpa tâpilé! Wâdé na guwà ipwacèwii tâpé na ia rà cèikî ba gòo. Ba rà pidâpwicâarirà, tiagoro na é naa târa i pumara wakè kâra wà Pwiduée, na ia é mara ina târa.

É pacoo auinabéaa wà Pwiduée

13-14 Biu, âna é *ipwataâboro† wà Pwiduée tà *Abéraama, pwi jojoorojè, â é ina pâ: *Go o nye dau pwényunuâarigà*. Â *go nama rà dau wâru awé tèpa gòobàragà*.

Genèse

22.17 **15** Â wà Abéraama, âna é pidâpwicâariê, ba na é tapacíri ê auinabéaa kâ Pwiduée. Â gée goo kaa pwiri, â nye po cau coo diri têe.

* **6:9** Guwà tâgérâ tâa na ê âji naigé... é, Tâa tâwà ê pâ muru na dau wâdé {jii pwiri}, na rà o pame ê pai udò kâwà. **6:10** Hébéro 10.32-34 **6:13-14** Genèse 22.16-17 † **6:13-14** É ipwataâboro—Grec: É ipwataâboro naa na nee, wàé côwâ {Pwiduée}, ba càcaa pâri ma é ipwataâboro naa na nee pwi jèpwi na é maina jiié. (Côo nee tii 16.)

16 Naa jaajè tèpa âboro, âna wiàna nümajè na jè paari tà pàra tâpé pâ, jè ina ê pwina âjupâra, â jè ipwataâboro naa na nee pwi âboro na dau pwamuru naa gooé jijè. Â, naa wàrapwiri, â jèe pacoo diri ê pwâra pikòi nabibiu kàra, â rà târi pwârâ.

17 Ipaiwà naa goo wà Pwiduée. Ba ûna é ina pâ ée mwa pwényunuâari pâ âboro, â é nye ipwataâboro naa goo, ba na é *paâjupâra târa ê pwina é ina. Èkaa na rà tâmogòori pâ, rà o nye tòpi ê pwina é jèe ina, â o câé caa pitòotéri auina kêe.

18 [Ba jè tâmogòori pâ, wiàna é ina pâ ée mwa pwa cè jè muru wà Pwiduée, â o câé caa pwâ. Â wiàna é ipwataâboro naa goo, â ée nye pacoo.] Wàépwiri du ârailu muru na càcaa gù, â wàépwiri ê bépagòojè, na jè jèe uru naa jaaé. Â pwa nii ma góò kâjè, ma jè cipa ba mwü ê auinabéaa kêe tâjè, na jè tapacîri gorò cèikî.

19-20 È auwâari kâjè bëepwiri, âna é pwacèwii ê pâiri jinu na góò, na é cipa ba mwü ê pwâranümajè. Â èrà bwàti na ére na dau pwicîri naa napwéretòotù. Ba wà Iésu, âna é jèe tâpiri ê pé ciitâ maina na é târiwâri ê ére bëepwiri‡, â é mara pâbéaa kâjè, ba na é tò naawê, ba [na é pwi a-ipa popai nabibiu] kâjè [ma wà Pwiduée]. Ba nye wàé kaa na é jèe pwi a pwa *ârapwaailò maina kâjè, na é pwacèwii ukai Melkisédek biu§. Â ée mwa

6:18 Nombres 23.19 **6:19-20** Lévitique 16.2-3 ‡ **6:19-20** 3e phrase—Una é wàrapwiri wà Iésu, â é ipwacèwii pwi apwa ârapwaailò maina naa na Wâra pwapwicîri kâ tèpa Juif, na é tòpò naawê ê ârapwaailò bëpwanauri pâ èpà kâra Ba. § **6:19-20** É pwacèwii ukai Melkisédek biu—Côo naporomee 7.

wàrapwiri wà Iésu dàra gòiri awé.

7

Melkisédek âna é ânuu Iésu Kériso

Wàilàapà Melkisédek?

¹ Napwa naa goo wà Melkisédek, âna é pwi ukai naa na ville Salem, na pàara biu. É pwi a pwa *ârapwaailò kà Pwiduée kâjè—pwi Pwiduée, na é dau imaina awé. Â wà Melkisédek, âna ipitiru ma wà *Abéraama [pwi jojoorojè] na é wâjué me côwâ gée na azipaa wà Abéraama. Ba é piétò jii pàra ukai na rà wâru. Ûna ipitiru, â é *pwényunyuâariê wà Melkisédek. ² Â wà Abéraama, âna é naa têe ê âraimeai gée goro ê pwina é tòpi naa na pai paa kêe*.

[Guwà naa nümwà cai naa goo] ê nee Melkisédek. Ba ê pai ina wèe, âna ‘pwi ukai na é *tàrù’. Â ê pai ina wàra napô Salem, âna ‘pinaanapô’. Êkaa na é pwi ukai kâra pinaanapô mwara. ³ [Càcaa wâru pâ popai gooé naa na *Tii Pwicîri. Ba]:

Càcaa ina tâjè
cè du nyaa ma caa kêe,
ma cè tèpa jojooroé.

Â càcaa tâmogòò
cè pai pitèpaé,
ma cè pai bà kêe.

É pwi ucina goo

^{7:1} Genèse 14.17-20

^{7:2} * È pwina é tòpi naa na pai paa kêe—Grec: Caapwi ére gée goro 10 (la dîme), gée goro ê butin.

Butin—Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Ârapaa (ére paa).

Pwina naî Pwiduée.
 É pwi a pwa ârapwaailò
 dâra góiri awé.

⁴ Guwà jèe côô cai ê pai maina kà pwini Melkisédek! Ba wà Abéraama, âna é pwi jojoorojè na dau pwamuru naa gooé. Êco na é nye tòpò na ara Melkisédek ê âraimeai kêe, âna caapwi ére gée goo ê 10 gée na ê pwina é tòpi naa na pai paa kêe. ⁵ Â wàépwiri pwi jéûê na é pitûâri wà *Moosé naa na ê Naèà kêe, ba na o mwato kà tèpa pwa ârapwaailò. Ê naèà bëepwiri, âna kâjè, tèpa góobàra Abéraama. Â ê pwina jè naa, âna jè naa tâ tèpa jènerejè mwara, wà tèpa a pwa ârapwaailò kâjè gée na wâao kà Lévi[†].

⁶⁻⁷ Â napwa naa goo wà Melkisédek, âna câé caa pwi âboro gée na wâao kà Lévi. Êco na é nye tòpi jii wà Abéraama, caapwi ére gée goo ê 10.

Jèpwi mwara: Wà Abéraama, âna [é pwi âboro imaina, ba] ia é *ipwataâboro têe wà Pwiduée[‡]. Â jè tâmogòori pâ, wà pwi âboro imaina, âna é pwényunuâari wà pwi âboro kíri. Êco na [jè pûra pâ] nye wà Melkisédek, na ia é pwényunuâari wà Abéraama.

⁸⁻⁹ Jèpwi mwara: Napwa naa goo wà tèpa pwa ârapwaailò kâjè—wà tèpa góobàra Lévi—âna rà tòpi

^{7:5} Nombres 18.21 ^{† 7:5} Popai tâ tèpa cèikî na rà tèpa Juif mwara. Grec: Wiâra è Naèà, âna pwa târù kà tèpa naî Lévi, ma rà tèpa pwa ârapwaailò mwara, ma rà tòpi caapwi ére gée goro ê 10, gée goo ê pwina tâa tâ tèpa âboro kâra Ba Isaraéla, pai ina wèe pâ, tèpa jènererà. Êco na, wâilà mwara, âna rà tèpa góobàra Abéraama. ^{‡ 7:6-7} Ba ia é ipwataâboro têe wà Pwiduée—Na ia é tòpi ê auinabéaa (promesse) kà Pwiduée.

ê âraimeai na wàrapwiri. Êco na rà tèpa âboro, na rà o nye capai bà pwacèwijiè. Napwa wà Melkisédek, âna ina gooé pâ, pwi âboro na é nye tà wâro awé.

Una é naa tà Melkisédek i âraimeai kêe wà Abéraama, âna pwacèwii na rà cau wàrapwiri têe, wà diri tèpa gòobàra Lévi§. [Ba wà Abéraama, âna é pwi jojoororà diri.] ¹⁰ Ba wiàna wà Lévi [pwi caa kàra] âna càcaa pâji pitèpaé, âna pwacèwii na é tâa na ê naii pwi jojooroé Abéraama, na ia é naa i âraimeai kêe tà wà Melkisédek.

Tòotéri pai pwa ârapwaailò béaa

¹¹ [Jè tâpo côo cai] ê pai pwa ârapwaailò. [Ba jè tâmogòori pâ] nye êkaa é pwi pâara ê Naèà [kà Moosé]. Â nye wà [*Arona, ma] wà tâpé gée na wâao kà Lévi na rà tèpa pwa ârapwaailò kâjè. Êco na jè côo pâ, ê pai pwa ârapwaailò bèepwiri, âna jèe câé mu caa pacoo bwàti ê câbawâdé kà Pwiduée*. Ba wiàna wàrapwiri, â [wà Pwiduée, âna] pwiri câé caa panuâ medarijè pwi jè a pwa ârapwaailò maina, na ité jiirà, â na é pwacèwii wà Melkisédek. ¹² Â wiàna é tèepaa wà pwi jè a pwa ârapwaailò maina na bwaa âmuê ê pai pwa ârapwaailò kêe, â wâdé na tòotéri mwara ê naèà.

¹³⁻¹⁴ Guwà côo bwàti, pâ, na go gére patùrawà [goo wà Melkisédek, âna] go pwa ucina goo wà Pwi Ukai kâjè, Iésu Kériso, na é té gée goo ê wâao kà *Juda, â càcaa wâao kà Lévi. Â nye ticè âboro gée

§ **7:8-9** Pwacèwii na rà cau wàrapwiri têe, wà diri tèpa gòobàra Lévi—Grec: Wà Lévi na é naa têe. * **7:11** Jèe câé mu caa pacoo...ê câbawâdé kà Pwiduée. Grec: Câé caa pame pai tâbawêe {kâjè}.

7:13-14 Ésaïe 11.1; Mataio 2.6; Auinapàpari 5.5

na wâao kêe, na é mu pwi a pwa ârapwaailò. Ba ticè tarù kàra ma rà wàrapwiri, naa na Naèà kà Moosé.

É piwéna wà Iésu Kériso

¹⁵ Guwà jée côo pâ, wà pwi a pwa ârapwaailò kâjè, [wà Iésu Kériso] âna é ité [jii pàra tèpa pwa ârapwaailò wiâra ê Naèà kà Moosé]. Â guwà mwa bàra tâmogòori, wiàna jè ina pâ, é nye pwacèwii Melkisédek. ¹⁶ Ba càcaa pacimaê, gée goo cè pai té kêe gée na cè jè wâao[†]. Â nye gée goo co ê pàtâmara ê wâro kêe, na o dàra góori awé. ¹⁷ Ba jè jée côo pâ jèe wii naa na Tii Pwicîri gooé pâ:

*Gà pwi a pwa ârapwaailò
dàra góori awé.
Ipaiwà wâgàu
ma Melkisédek.*

Psaume 110.4

18 Wàépwiri na nama tiàu ê Naèà kà Moosé [naa goojè]. Ba ticè nii kâra ê Naèà, ma é pacoo [ê câbewâdé kà Pwiduée]. ¹⁹ Ba càcaa pâri ma é nama jè tâbawêe [ma tarù na ara Pwiduée]. Â nabà, âna é naa tâjè ê naigé pâ naa jaaé, na dau wâdé jii ê naèà, [goro ê *auipwataâboro kêe tâjè na bwaa âmuê][‡]. Â jè tapacîri goro cèikî [ê pai coo wèe].

É tâa dàra góori awé

[†] **7:16** Gée goo cè pai té kêe... Grec: Majoroé cè jè naèà na é me gée goo ê naiiri âboro. Pwiri pai ina wèe mwara pâ, gée goo pâ naèà kà tèpa âboro, é, gée goo ê pwina jè côo goro du âraporomeejè. **7:19** Hébéri 9.9 [‡] **7:19** Goro ê auipwataâboro kêe tâjè... È pâ popai bëepwiri, âna rà me gée na nee tii 22.

20-21 Jèpwi mwara: Ûna é pitòrigari Kériso wà Pwiduée, â é ipwataâboro pâ, na ée mwa pwi a pwa ârapwaailò kêe dàra göiri awé. Â câé mu caa wàrapwiri naa goo pàra tèpa pwa ârapwaailò. Ba wàéni ê pwina é ina:

*É jèe ipwataâboro
wà Pwi Ukai.
É jèe ina tâgà:
“Gà pwi a pwa ârapwaailò
dàra göiri awé!”
O câé mwa caa
pitòotéri cônâ
autòpò kêe.*

Psaume 110.4

22 Gée goo kaa pwiri, â wà Iésu, âna é jèe pwi câmu§ kâra auipwataâboro na é pwa tâjè wà Pwiduée, êna é dau wâdé jii ê naèà.

23 Jèpwi mwara, âna wà [Iésu, âna é piwéna jii] tèpa pwa ârapwaailò béaa. [Ba wàé, âna é nye caapwi co, â wàilà] âna rà nye dau wâru. Ba wiàna é bà wà pwi jèpwi, â é tòotérié wà pwi a pwicò kêe.

24 Â o nye ticè âboro cèna o tòotéri wà Iésu, ba é nye tââ dàra göiri awé. **25** Â, na wàrapwiri, â pâri ma é paudò tâpé na rà medari Pwiduée naa na nee, [ma naa târa ê wâro jaaé] dàra göiri. Ba é *wâro dàra göiri awé wà Iésu, â é nye tà ciburà pwapwicîri ba kâra.

7:20-21 Hébéri 5.6 **7:22** Hébéri 8.6, 12.24 § **7:22** Wà Iésu, âna é jèe pwi câmu—Ba gée gooé, â jè tâmogòori pâ wà Pwiduée, âna ée mwa pacoo ê auipwataâboro kêe. **7:25** Roma 8.34

É pwicîri ma tâbawêe

²⁶ Nye ticè cè jè âboro cène pâriê ma é pwi a pwa ârapwaailò maina kâjè, [ma pwi a-ipa popai kâjè na ara wà Pwiduée] wàco Iésu. Ba é pwicîri, â nye ticè èpà gooé, â wâdé tà Pwiduée wàé. Â wà Pwiduée, âna é jèe nama é pitâiti jii tâpé na rà pwa na èpà. Ba é jèe dàgòtùé, naa na ére na wâdòiti kâra *napwéretòotù [ba na o dau pwamainaê].

²⁷ Wà Iésu, âna câé caa pwacèwii pàra tèpa pwa ârapwaailò, na rà pwa ârapwaailò diri pâ tòotù, târa pâ èpà kâra cônâ, bau ê pâ èpà kâra ê Ba. Ba é nye wacaapwi pwa ârapwaailò dàra gòiri awé, na ia é pipanuâê, ma bà [naa goro *satauro].

²⁸ Wà tèpa pwa ârapwaailò na pacimara goro ê Naèà kà Moosé, âna rà tèpa âboro na ticè nii kâra [pwacèwijè]. Â wà Pwiduée, âna [é tòotéri ê Naèà] goro ê auipwataâboro kêe. Â é pacima Pwina naiê, na é tâbawêe, [ba na é jèe nye pacoo diri] dàra gòiri awé.

8

É pwi a pwa ârapwaailò maina kâjè wà Iésu Kériso

¹ Wàéni êre ê pwina go ina: Pwa pwi a pwa ârapwaailò maina kâjè, naa napwéretòotù, [ma pwi a-ipa popai kâjè] na ara wà Pwiduée. Â wà Pwiduée, na é dau pwényuâa ma dau pwa pâtâmee, âna é nama é tâaboo naa gòro âji îê [ba na é pitûâ kâra diri pâ muru]. ² Â ê ére na dau pwicîri, na é

tâa wê, âna nye âji wâ târa pwapwicîri. Ba muru pacima kà Pwiduée, â càcaa muru pwa kâra âboro*.

³⁻⁴ Pwa ê âraimeai na é tòpò, ba wàépwiri wakè kà tèpa pwa ârapwaailò naaniboo gòropuu. Â wiàna é bwaa tágére tâa ni gòropuu wà Kériso, â pwiri càcaa pâri ma é pwi a pwa ârapwaailò. Ba pwa pâra tâpé, ni gòropuu, na rà tèpa pwa ârapwaailò wiâra ê *Naèà kà Moosé. Â wakè kâra, âna na rà pwa ârapwaailò ma tòpò pâ âraimeai. ⁵ Èco na, diri ê pâ pwiibà, âna nye po câmu kâra ma ânuuru ê âji wâra pwapwicîri na wânidò napwéretòotù. Ba, na ia é pipwabwàtié wà Moosé, ba na é pacima ê wâra pwapwicîri pwa goro imwaano, âna é pitûâri têe wà Pwiduée pâ: *Gà o pwa diri ê pâ muru, wiâra ê câmu na go jèe paari tâgâ, naanidò gòrjaa.*

Exode 25.40

⁶ Ba wakè bëepwiri na ia é naa tà Kériso wà Pwiduée, âna nye dau piwéna awé, [jii ê pai pwa ârapwaailò wiâra ê Naèà kà Moosé]. Ba wà Kériso, âna é pwi a pame tâjè ê *auipwataâboro [na bwaa âmuê, na é pwa tâjè wà Pwiduée]. Â ê auipwataâboro bëepwiri, âna nye dau pwényuâa kaa jii ê Naèà. Â ée mwa pame tâjè pâ aupwényunyuâari na dau wâdé awé.

Auipwataâboro na bwaa âmuê

⁷ [Biu, âna wà Pwiduée, âna é *ipwataâboro târa ê Ba kêe *Isaraéla, goro ê Naèà kà Moosé.] Â wiàna ê auipwataâboro bëepwiri, âna é jèe pacoo ê auniimiri kà Pwiduée, â pwiri câé caa tòpò

* **8:2** Grec: É pwi ênawéna kà tèpa muru na pwicîri bau ê wâra pwapwicîri pwa goro imwaano, na é pacima wà Pwiduée, â càcaa âboro. **8:5** Exode 25.40; Kolosé 2.17; Hébéro 9.23 **8:6** Hébéro 7.22

côwâ cè béârailu wèe[†]. ⁸ Èco na [càcaa tâbawêê ê auipwataâboro béaa, ba] é pinabaèpâ ê Ba kêe wà Pwiduée, na é ina pâ:

*O tèepaa ê pâara,
na o bwaa âmuê.
Bà mwa piterebâ
bau wâao Isaraéla
ma wâao *Juda.
Bà mwa tòpò côwâ
cè auipwataâboro
na bwaa âmuê.
⁹ Ia bà ipwataâboro
ma tèpa caa kâra.
Ia go pacòobérâ
gée napô *Aigupito.
[Go poparà còobé,
ba na rà udò.]
Bà tâaboo naima,
na pwì tòotù-bà,
â bà ipwataâboro.
Â càra caa pitêre dàra.
Rà ipwanauri ê popai.
Â go naa càùo tarâ.
Go panuârà pâ jiio!
Â o càcaa ipaiwà
¹⁰ ê auipwataâboro
na bwaa âmuê,
na bu mwa pwa,
wàibu ma Isaraéla,
tèpa âboro kôo.*

[†] **8:7** Grec: Wiàna wâdé bwàti i auipwataâboro béaa, â pwiri càcaa pâri ma mudàra côwâ cè jèpwi. **8:8** Jérémie 31.31–34

*Go mwa tòpò naèà kôo
 naa nanaarà.
 Go mwa wii popai kôo
 naa na pwâranümarà.
 Â go mwa Pwiduée kàra,
 â o mwa wàilà pwi Ba kôo.
 [Wàépwiri kaa
 auipwataâboro
 na bu mwa pwa.]
 11 Rà o cau tâmogòorio
 diri pâ âboro;
 O càcaa pâri
 ma rà pacâmuri
 pwi bérerà gooò.
 O ticè na é pamogòori
 pwi jènereê
 ba na é côoinaô.
 [Ba go o mwa wâjaarà.]
 Rà o mwa tâa jaaو
 wà tâp  na r  k ri.
 R  o mwa medario
 w  t p  na r  maina.
 12 Go o mwa tipirà
 j i ê p  toj i k ra.
 Go o mwa pwanaurir 
 goro ê p  èp  k ra.
 O c go mwa caa ni miri
 ê p  c r ar  na èp .*

Jérémie 31.31-34

[Wàépwiri ê auipwataâboro, na é pwa ba k j  w 
 Pwiduée.] 13 Una é ina goo  p , pwi muru na

bwaa âmuê, âna pai ina wèe pâ, jèe dòroé ê auip-wataâboro béaa. Ba jèe muru na jèe góiri, â o jèe tiàué awé.

9

Càcaa pâri pâ ârapwaailò béaa târa ma pwanauri pâ èpà

Pai pwa goo du ére pwicîri

¹ È *auipwataâboro béaa, [âna wii naa na *Naèà kà Moosé]. Â wâna pwi naèà-bà, âna pitûâri tà tèpa âboro ê pai pwapwicîri kàra, ma ê ére pwicîri kàra, naani góropuu.

²⁻³ Ba rà pwabwàti ê wâ imwaano, ba naa wâra pwapwicîri. Â ârailu du naditârawâ na—‘ê ére na pwicîri’, ma ‘ê ére na dau pwicîri’. Â ê pwi naditârawâ bëepwiri, âna târiwâri goro pé ciità. Â wâna i ére na pwicîri, âna pwa ê taapà, bau ê wâra ânye, bau ê poloa na naa tà Pwiduée. ⁴ Â pwa i bëreca* na târamiri goro mwani mii, âna rà mu cîri naawê ê *encens* [pâ dà na ûrea]. Wâna ére na dau pwicîri, âna pwa mwara i wâra pipwataâboro, na pwa goro mwani mii. Â wâna i wâra pipwataâboro, âna pwa [âracié muru na dau pwicîri]:

9:1 Exode 25.23-40, 26.1-30 **9:2-3** Exode 26.31-33 **9:4** Exode 16.33, 25.10-16, 30.1-6; Nombres 17.23-26; Deutéronome 10.3-5

* **9:4** Béreca—Ére na cîri ê encens naawê, ba na âraimeai tà Pwiduée. (Côo Luka 1.10.) Jè pûra na Exode naporomee 30 pâ, i bëreca, âna é tâa na ére na pwicîri. Éco na é ina wà pwina é wii tii tà tèpa Hébéru pâ é tâa târa i ére na dau pwicîri. Ba ê wakè kâra bëreca, âna pâra naa goo ê wakè na pwa naa na ére na dau pwicîri.

I noo kâra poloa *manne*[†] [gée napwéretòotù]
 wâna jè pé wârado goro mwani mii;
 I tâjò kà *Arona[‡], na ia é mu;
 I du atü na wii naa gó i 10 Naèà kâra auip-
 wataâborô bêaa.

5-6 Napwa naa goo i târa i wâra pipwataâborô, âna
 wê kaa na ia rà mu *upwaa goro ê domii kâra
 macii, târa pwanauri pâ èpà kâra ê Ba. Â ru tâdòiti
 kâra i têe, i du ârailu ânuuru *angela[§] [na pwa goro
 mwani mii]. Ba ru câmu kâra pai tâa kà Pwiduée,
 naa na pai muugère kêe. Â ê itooru, âna cajipi i têe.

Wakè kà pwi a pwa ârapwaailò

Wàépwiri pai pwa goo pâ muru, naa na *wâra
 pwapwicîri pwa goro imwaano. Dau wâru pâra
 popai mwara, na pâri ma jè ina naa goo diri ê pâ
 pwibâ, êco na wâdé na jè paé.

Napwa naa goo têpa pwa *âra-pwaailò, âna rà mu
 tò naa na ére pwicîri, na diri pâ tòotù, ba na rà pwa
 ê wakè kâra. ⁷ Â wàco pwi a pwa ârapwaailò maina,
 âna pwa tarù kêe, ma é tò naa na béârailu kâra
 ére wâ, [i ére na dau pwicîri]. Â é wacaapwi too
 naawê, naa na caapwi naja. Â é pame ê domii kâra
 macii, na é tòpò, ba na âraimeai tà Pwiduée. Ê domii

[†] **9:4** Manne—Wà Pwiduée, âna é pa-ija ê Ba kêe Isaraéla naa namaré goro manne, pé utimuru me gée napwéretòotù, na pwacèwii
 ê nyi nara mwünyaté. [‡] **9:4** Tâjò kà Arona—Wà Pwiduée, âna é
 nama é pa tâjò kêe wà Arona, ba na é pwa pâ wakè goro pâtâma
 Pwiduée. (Côo Exode naporomee 30.) **9:5-6** Exode 25.18-22;
 Ézékiel 10.12-15 **9:5-6** Nombres 18.2-6 **§ 9:5-6** Angela—Grec:
 Chérubin. (Côo Exode naporomee 25, ma Ézékiel naporomee 10.)
9:7 Lévitique 16.2-34

bèepwiri, âna ârapwaailò bénwanauri pâ èpà—pâ èpà kêe, bau diri pâ èpà na rà pwa wà tèpa jènereê, naa na pai càcaa fâmogòori kàra.

⁸ [Êdiri pâ pwibà, âna nye po târa ipwacèwii tâjè.] Ba ê Nyuâaê Pwicîri, âna ée mwa paari tâjè ê pai ina wèe. Wàéni: Càcaa pâri ma jè tò naa na ére na dau pwicîri [wânidò napwéretòotù] gée goro ê pai pwa ârapwaailò, naa na wâ imwaano [naani góropuu]*.

⁹ Ba jè côo pâ, na pwi pâara nabà, âna wâru pâ urâpâra ma ârapwaailò, na rà naa tà Pwiduée wà tèpa âboro. Êco na càcaa pâri diri pâ pwibà, ma nama *târù ê pwâranümarà na araé[†]. ¹⁰ Ba ê pwapwicîri bèepwiri bau diri pâ naëà kêe, goro utimuru, ma wâdo, ma pai *pinuwarà, âna muru târa naijjè tèpa âboro. [Â càcaa pâri ma é tigée goro ê pwâranümarâ âboro.] Â é pâra co tiagoro na é tòpò ê âji pai pwa wèe wà Pwiduée.

Tâbawê ârapwaailò kà Kériso

¹¹ Napwa naa goo wà Kériso, âna é jèe pwi a pwa ârapwaailò maina kâjè, na é pame tâjè diri pâ aupwényunuâari na jè tâgéré wârori[‡]. É jèe tòme naa na wâra pwapwicîri na wânidò napwéretòotù§, na é piwéna ma tâbawêe. Ba càcaa pwa goro na-araraíri âboro, â càcaa muru gée na góropuu bëeni. ¹² Â é wacaapwi tò dàra góori naa

* **9:8** Gée goro ê pai pwa ârapwaailò, naa na wâ imwaano... Grec: Na é bwaa tâa ê wâ imwaano. Ucina goro pai pwapwicîri kà tèpa Juif. **9:9** Hébéri 10.1-2 † **9:9** Târù ê pwâranümarà na araé—Grec: Tâbawêe ê pwâratùra-nigée-goorà (conscience). ‡ **9:11** Na jè tâgéré wârori—é, Na jè o mwa wârori. § **9:11** Na wânidò napwéretòotù—Grec: Na pwa goro imwaano.

na ére na dau pwicîri. Â é pamé ê domii naawê, [ba na ârapwaailò bépwanauri pâ èpà]. Êco na càcaa domii kâra nani ma paaci, â nye ê âji domii kêe [na joro na ia é pipanuâê, ba na é pwi ârapwaailò]. Â, na wàrapwiri, â é tipi tèpa âboro jii pâ èpà kâra, dàra göiri awé.

13 Wiâra pâ naèà kâra pwapwicîri béaa, [â wâru pâ muru] na rà ‘miiri’ goo wà tèpa âboro. Â wâru pâ ârapwaailò ma pwâra pwapwicîri târa ma cèitiri èpà kâra. Â rà mu *piupwaarà goro ê domii kâra nani, ma ê domii kâra paaci, ma ê dàuru nari paaci ilàri na jèe töo naa na ânye*.

14 Êco na ê domii kà Kériso, âna dau pwa pâtâmee awé kaa jii pwiri! Ba é cèitiri èpà gée na ê pwâranümajè dàra göiri awé†! Â é tipijè jii ê pâ tûâ na èpà na rà popajè dàra ê pwâra bà! Ba é jèe pipanuâê wà Kériso, ba na é pwi ârapwaailò na tâbawêe, na ticè tòri ma èpà gooé. Â gée goo kaa pwiri, â o ticè na ée mwa caa pitôtijè goo ê *pwâratùra-nigée-goojè. Â pâri ma jè coo ara wà Pwiduée, wà pwi a-ipawârojè‡, ba na jè pwa-mainaê ma piénawéna kêe.

15 È pai bà kà Kériso, âna é tipijè jii ê pâ èpà na jè pwa, na jè wâro na aranara ê auipwataâboro béaa.

9:13 Lévitique 16.15–16; Nombres 19.9,17–19; Hébéri 10.4

* **9:13** Grec: ...{Rà popa} ê domii kâra pâ nani ma paaci, bau ê dàuru nari paaci ilàri, ba na rà piupwaa tâpé na rà ‘miiri’, ba na...râ cèitiri èpà kâra naiiri âboro... **9:14** 1 Pétéri 1.18–19 † **9:14** È pwâranümajè dàra göiri awé—é, Goo ê Nyuââa Pwicîri na é tâa dàra göiri awé. Grec: Goro ê nyuââ na é dàra göiri awé. ‡ **9:14** Pwi a-ipawârojè—é, Na é wâro. (Wà Pwiduée na é wâro.)

Â é tòpò ê auipwataâboro na bwaa âmuê. Â wà diri tâpé na é jèe todàra wà Pwiduée, âna rà o cau tòpi diri pâ aupwényunuâari na ia é mara ina béaa. Â o tâa târa pâ aupwényunuâari bëepwiri dàra góiri awé.

Auipwataâboro goro domii

16-17 Napwa naa goo [ê jèe auipwataâboro, âna é pwacèwii] ê tii na é wii wà pwi âboro béaa kâra pai bà kêe. Ba é wii pâ nee diri tâpé na rà o tòpi ê pâ wâdé kêe§. Êco na bwaa câé caa pâji coo ê tii bëepwiri, wiàna bwaa câé caa pâji bà wà pwi a wii wèe. [Â nye ticè âboro na tòpi êkêe gée goo pâ wâdé kêe.] **18** Â ipaiwà naa goo ê auipwataâboro béaa. Ba tòpò co goro pai joro wàra ê domii [kâra ê macii na tétamwereê].

19 Ba ûna é jèe inapàpari diri pâ naèà târa ê Ba wà Moosé, â é popa domii kâra pâ nari paaci ma nani, na biinaimari bau ê jawé. Â é naaboo naa na ê na ûdòro upwâra *hysope* na pii goro wàramutô na mii. Â é upwaa i Tii goro Naèà. Â é wàrapwiri naa gó pâ âboro diri. Â é inapàpari târa pâ: **20** *Wàéni ê domii bëpaâjupâra* ê auipwataâboro, na ê pwa wà Pwiduée ba kàwà, â wâdé na guwà pâra naa goo.* **Exode 24.8** **21** Â é upwaa goro domii i wâra pwapwicîri pwa goro imwaano, ma êdiri pâ muru pwicîri na tâa na.

22 Êkaa na, wiâra ê Naèà, â nye êco ê domii na pâri ma é nama wâdé† pâ muru na ara Pwiduée. Â rà

§ **9:16-17** Tii na é wii...na rà o tòpi ê pâ wâdé kêe—Testament.

9:19 Exode 24.6-8 * **9:20** Bëpaâjupâra—En attestation, ce qui confirme. **9:21** Lévitique 8.15,19 **9:22** Lévitique 17.11 † **9:22** Nama wâdé—Grec: Cèitiri èpà (purifier).

pwâco ê pâ muru [naa na Naèà] na càcaa wàrapwiri.
 Â nye ticè pai pwanauri wàra pâ èpà, wiàna càcaa joro ê domii.

É paarijè tà Pwiduée

23 Jè jèe côo pâ, ê wâra pwapwicîri pwa goro imwaano, bau ê pwina tâa na, âna wâdé na ara Pwiduée. Ba wâdé goro ê domii kâra pâ macii. Êco na pâ muru bëepwiri, âna nye po câmu kâra co ê pâ muru na piwéna, na wânidò napwéretòotù. Â târa pâ pwi bëepwiri, âna o wâdé co ê ârapwaailò na dau piwéna. [Ba càcaa pâri ê domii kâra pâ macii ma câtûra ê èpà.]

24 Wà Kériso, âna é tò naa na ê wâra pwapwicîri na wânidò napwéretòotù, ba na é ipaarijè tà Pwiduée. Â câé caa wàrapwiri naa na i wâra pwapwicîri naani góropuu, na pwa goro na-araraârî aboro. Ba ê pwi wâra pwapwicîri-bà, âna nye po câmu kâra ê pwi âji êkêe [na wânidò napwéretòotù].

25 Â jèpwi mwara, âna ê ârapwaailò na é pame wà Kériso, âna ê domii kêe wàé, [â càcaa domii kâra macii].

[Â jèpwi mwara, âna] câé caa pwa wâru pwa ârapwaailò, pwacèwii pwi a pwa ârapwaailò maina naani góropuu na é ciburà pwa na diri pâ naja.

26 Ba wiàna wàrapwiri, â pwiri gére pwa wâru aré [ma bà] tapoo gée na autapoo goro ê góropuu. Bwa! É jèe nye wacaapwi tèepaa, na pwi pâara, béaa kâra pwâadàra góropuu. Â é ipanuâê, ba na é pwa

ârapwaailò gooé cônâ. Â é jèe nama tiàu ê èpà goro ê pai bà kêe.

²⁷ Napwa naa goo wà tèpa âboro, âna rà nye wacaapwi bà co. Â gée na càùé, â ée mwa pitèirà wà Pwiduée. ²⁸ Â wà Kériso mwara, âna é jèe nye wacaapwi bà, târa pwanauri ê pâ èpà kâ tèpa âboro diri. Â wiàna ée mwa wâjué me cônâ, â o càcaa târa ma é tipijè cônâ jii pâ èpà. Ée mwa jèu wâjué me, ba na é pa-udòjè, wàijè na jè tapaciê naa na pidàpwicâari. [Â ê *âji wâro na é naa tâjè, âna o dàra góori awé.]

10

É wacaapwi pwa ârapwaailò Kériso

¹ [Go jèe paari tâwà pâ]: Napwa naa goo ê *Naèà kâ Moosé, âna é po ânuuru co ê pâ aupwényunuâari na rà mwa tèepaa me gée na càùé*. Â càcaa âji ânuuru pâ pwì bëepwiri. Ba ê Naèà, âna é tacoo goo wà pwì a pwa ârapwaailò maina pâ, na é wacaapwi pwa *ârapwaailò, na caapwi naja. Â ipaiwà na diri pâ naja, [gée na biu, â dàra góiri].

Êco na, diri pâ ârapwaailò bëepwiri, na rà dau wâru awé, âna càcaa pâri ma rà nama rà *târù ma tâbwêe na ara Pwiduée, ² ma cèitiri pâ èpà kâra. Ba wiàna pâri, â pwiri câé caa pitòtirà ê *pwâratùranigée-goorà. Â pwiri o càra mwa caa pwa ârapwaailò cônâ. ³ Bwa, ê ârapwaailò na rà naa diri pâ naja, âna rà nye tà ciburà taniimiri târa cônâ ê pâ èpà

* **10:1** Na rà mwa tèepaa me gée na càùé—Wà Kériso, âna é jèe nye pame pâ aupwényunuâari bëepwiri, gée na càùru ê pâara kâra ê Naèà kâ Moosé.

kàra, [na nye tà ciburà wâgoorà]. ⁴ Ba jèe nye po
dau pwacoé ma cèitiri ê pâ èpà kâra pâ âboro, goro
ê domii kâra paaci ma nani paa.

⁵⁻⁶ Wàépwiri ê majoro ê pâ popai bëeni na ia é
ina tà Pwiduée wà Kériso, na ia é tèepaa me naani
gòropuu:

*Nye càcaa nümagà
goo ârapwaailò
bépwanauri pâ tojii.
Câgà caa tòpi
macii na cîri
bétipi pâ èpà.
Càcaa Wâdé tâgà
pâ âraimeai.
Gà naa tôo co
ê naiïri âboro
bépiénawéna'gà.
7 Â go ina tâgà:
“Wâgo-ni aragà.
Go mwa pwa wakè'gà;
go mwa pacoo co
ê câbwâdé'gà.”
Ba nye wàrapwiri
ê auïna gooò
naa na i Tii'gà.*

Psaume 40.7-9

É tòpò âmu auipwataâboro

⁸ Gà côo, é ina wà Kériso pâ, càcaa wâdé tà Pwiduée
pâ ârapwaailò, ma âraimeai, ma pâ macii na cîri! Êco

na nye êkaa Naèà, na é tacoo goojè, ba na jè naa diri pâ pwì bëepwiri!

⁹ Jèpwi, âna é ina tà Pwiduée wà Kériso pâ: *Wâgo-ni aragà; go o mwa pacoo co ê câbawâdé'gà.* [Â gâ côo, ê pâ popai bëepwiri, âna rà paari tâjè pâ] é[†] nama tiàu diri ê *auipwataâboro béaa; â é tòpò ê auipwataâboro na bwaa âmuê. ¹⁰ Â wà Kériso, âna é jèe nye pwa kaa ê câbawâdé kà Pwiduée, na é panuâ ê naiié, ba na é pwì ârapwaailò na é caapwi co. Â é jèe tipijè jii ê pâ èpà kâjè, â é nama jè tèpa âboro kà Pwiduée[‡].

¹¹ [Naa na auipwataâboro béaa, âna] rà coo goro ê bëreca wà tèpa pwa ârapwaailò, na diri pâ tòotù§. Â rà nye pwa wâru pwa ârapwaailò na ipaiwà. Éco na nye ticè ji caapwi ârapwaailò na rà pwa, na pâri ma tipijè jii ê pâ èpà kâjè.

¹² Â napwa naa goo ê ipwa ârapwaailò kà Kériso*, âna é nye wacaapwi pwa co. Â nye dau pwa pâtâmee, târa ma pwanauri diri pâ èpà kâjè, dàra góori awé[†]. Â gée na càùé, âna wà Pwiduée, âna é nama é tâaboo naa góro âji îê, [ba na é pitûâ kâra

† **10:9** É—Kériso, é, Pwiduée Caa. **10:10** Hébéro 9.12 ‡ **10:10** 2e phrase—Grec: Sanctifiés. Pai ina wèe mwara pâ, pâri ma jè coo araé ma pwamainaê ma piénawéna kêe. **10:11** Exode 29.38 § **10:11** Na diri pâ tòotù—Pâ ârapwaailò na rà pwa na diri pâ tòotù, âna rà ité jii ê ârapwaailò na piwéna, na pwa co na caapwi tòotù kâra naja. (Côo nee tii 1.) Éco na cau ticè gée goorà na pwa pâtâmee ma é tipijè jii ê pâ èpà kâjè. * **10:12** È ipwa ârapwaailò kà Kériso—Pwi ipwa ârapwaailò kêe bëepwiri, âna wâé cônâ, ba é ipanuâé, ba na é bà. (Côo Hébéro 9.28.) † **10:12** Dàra góori awé—È pâ popai bëepwiri, âna pwiri góobâra pâ popai târa ma pwanauri pâ èpà kâjè, é, pwiri góobâra pâ popai tâaboo naa góro âji îê.

diri pâ muru] dàra gòiri awé. **13** Â é tâa wê, tiagoro na ée mwa bàra còogai diri tâpé na rà pipaa dèe.

14 Nye goro ê ârapwaailò kêe na caapwi co, na é nama rà tarù ma tâbawêe na ara Pwiduée, diri tèpa âboro, na é jèe tipirà jii pâ èpà kàra[‡].

Naèà na tòpò naa na pwâranümajè

15 É nye *paâjupâra pwiri tâjè ê Nyuâaê Pwicîri, goro pâ popai bëeni [na é ina wà Pwiduée pâ]:

16 *Nye wàéni kaa
auipwataâboro
na bà o mwa pwa
[ma tèpa âboro kôo]
na pwi tòotù
na go jèe pacoo:
Go mwa tòpò naèà kôo
naa nanaarà.
Go mwa wii popai kôo
naa na pwâranümarà.*

Jérémie 31.33

17 Â é ina mwara pâ:
*Go o mwa tipirà
jii pâ tojii kàra.
Go o mwa pwanaurirà
goro ê pâ èpà kàra.
O câgo mwa caa niimiri
pâ càrarà na èpà.*

Jérémie 31.34

10:13 Psalme 110.1 [‡] **10:14** Na é jèe tipirà jii pâ èpà kàra—é, Na é jèe nama rà tèpa âboro kà Pwiduée. Grec: Na jèe papwicîrirà.

10:16 Jérémie 31.33; Hébérû 8.10 **10:17** Jérémie 31.34

18 Â gâ côo, wiàna jèe pwanauri pâ èpà kâjè, â o câ mwa caa pâri ma jè pwa côwâ cè jè ârapwaailò.

câmu tà tèpa cèikî

(Naporomee 10.19-13.25)

Jè cipa ba mwü cèikî kâjè

19-20 Ico tèpa béeò, jèe tàpiri tâjè, i ére na dau pwicîri [na wânidò *napwéretòotù] gée goro ê pai joro wàra domii kà Iésu. Ba na ia é panuâ ê naiié [ba na pwa ârapwaailò goo] â é tàpiri ê imwaano§ [bétâriwâri i ére na dau pwicîri]. Â o câjè caa piwâ na jè tòme naawê! Ba nye êkaa pwi naigé na bwaa âmuê, târa cè wâro* [dàra gòiri awé naa jaa Pwiduée].

21 Wàépwiri, jèe pwa ê pwi a pwa ârapwaailò maina kâjè, na é pitûâ naa na ê pwârawâ kà Pwiduée. **22** Â é jèe cèitiri ê èpà kâjè, ba na jè po pwéelaa, pwacèwii na nuwajè goro jawé na èaau†. Â o jèe nye ticè cè jè muru cèna o pitòtijè goo. Â gée goo kaa pwiri, âna mwa bàra wâdé na jè tòme naa

10:19-20 Hébéro 4.16 **10:19-20** Mataio 27.51 § **10:19-20** Na ia é panuâ ê naiié...â é tàpiri ê imwaano—Munaa ucina goro pai too kà pwi apwa ârapwaailò kà tèpa Juif, naa na ére na dau pwicîri, ba na é tòpò ê ârapwaailò bêpwanauri pâ èpà kâra ê Ba. (Pwi ârapwaailò kà Iésu, âna ê naiié, wâé.) Pwiri ucina mwara goro ê pé ciitâ maina na ê wâra pwapwiçîri wâ Iérusaléma na tùdàrùé ûna é bà wà Iésu. (Côo Mataio 27.51.) Pwiri wà pwi awii tii bëèni, âna é ina pâ, ê naii Iésu na taé, âna pwacèwii ê ciitâ na tùdàrùé. * **10:19-20** Dernière phrase—é, Â é wâro côwâ wà Kériso, â é jèe pâ nau pwi naigé kâjè. Grec: É tàpiri ê naigé na bwaa âmuê, na wâro. **10:22** Lévitique 8.30; Ézékiel 36.25; Éfeso 5.26 † **10:22** 1e phrase—Grec: Jèe cèitiri ê tòri kâra pwâranümajè, â jèe nuwa ê naijjè goro jawé na èaau.

jaa Pwiduée, naa na pwâranüma na âjupâra, ma ê cèikî na mwü.

²³ Wâdé na jè tâjûru ba mwü ê cèikî kâjè, naa goo ê pâ aupwényunuâari na jè tapacîri [na me gée jaa wà Pwiduée]. Ba é nye pwi a pacoo ê pwina é jèe mara ina béaa. ²⁴ Â wâdé na jè pitu tâjè ma ipagòojè naima, ba na o pimaina too ê pimeaari kâjè, ma ê pâ wakè kâjè na wâdé. ²⁵ Â jè cibwaa coo jii ê pâ ipitiri kâjè pwacèwii pârâ tâpé, â wâdé na jè tâ ciburâ ipagòojè. Â jè tâ cimwü naa goo, ba jè tâmogòori pâ, o jèe têepaa ê Tootù [na ée mwa wâjué côwâ na wà Pwi Ukai].

Jè ipwacôoco!

²⁶ [Jè ipwacôojè, co tèpa béeò!] Ba wiàna jè nama góo pûrujè, ba na jè tâ ciburâ pwa na èpâ-wàijè na jè jèe tâmogòori bwàti ê âjupâra—â o jèe nye ticè ârapwaailò, cèna o pâri, târa ma pwanauri pâ èpâ kâjè bëepwiri! ²⁷ Â nye ticè cèna jè o tòpi jii Pwiduée, êco ê pai pitèijè kêe ma pai pwa wârimuru kâjè! Â ê pwi bëepwiri, âna jè tapacîri, naa na pai wâgotâjè ma pwùkùru kâjè. Ba wà diri tâpé na rà cicara Pwiduée, âna ée nama tòrà naa na ê na ânye na dau tòò!

²⁸ Napwa naa goo wà pwi âboro na câé caa pitêre dàra ê Naèà kà Moosé, âna pitèié ma tétàmwereê, wiàna pwa ârailu, é, âracié cè tèpa pitòtié. Â càra caa piwâ wà tèpa jènereê ma rà tétàmwereê.

²⁹ Â o dà cè wârimuru kà tâpé na rà còogai wà *Pwina naî Pwiduée goro pâ tûâ kàra? Ba ia,

10:25 Héhéru 3.13 **10:26** Héhéru 6.4-8 **10:27** Ésaïe 26.11

10:28 Deutéronome 17.6, 19.15 **10:29** Exode 24.8

é jèe nama rà tèpa âboro kêe[‡] goro ê domii kêe
—ê domii na ia é jèe pacoo ê auipwataâboro kà
Pwiduée. Â wiàna rà nama piticémuru naa goo,
â o dà cè wârimuru kàra? Â wiàna rà piècaari ê
Nyuâaê Pwicîri, wà pwi a pame ê *pimeaari imudi
kà Pwiduée, â o dà cè wârimuru kàra? [Go ina tâwà
pâ]: O nye dau maina awé! ³⁰ Ba jè tâmogòori pâ, é
jèe ina [wà Pwiduée] pâ:

*Nye wâgo co,
na go o mwa pitôowâri
[tà tâpé na rà pwa na èpâ].*

*Â wâgo co,
na go nye jèpa naa târa
pumara ê tûâ kàra.*

Deutéronome 32.35

Â jèe wii mwara pâ:
*Ée mwa nye tèi ê Ba kêe
wà Pwi Ukai.*

Deutéronome 32.36

31 Â o po dau pwaée kâjè, wiàna wà Pwiduée na
dau pwa pâtâmee awé, âna é tâjûrûjè, ba na é pwa
wârimuru tâjè§!

Cipa ba mwü cèikî tia pwâadère

32 Wâdé na guwà pitaniimiri pâ tòotù béaa. Ba
gée na càùru pai tâmogòori kâwà ê âjupâra goo wà

[‡] **10:29** É jèe nama rà tèpa âboro kêe—Grec: Papwicîrirà. **10:30**

Deutéronome 32.25-36 § **10:31** Grec: Po dau pwaée kâjè wiàna jè
tûu naa na-araraî wà Pwiduée na é wâro.

Kériso*, â guwà pâmari pâ tacai ma pâ aré ma tòina na dau góo. Êco na guwà pidàpwicâariwà naa goo, â guwà nye tà cimwü. ³³ Ba rà pitubaèpà tawà, ma pitanyiriwà na ara diri tèpa âboro. Â, na pàra pàara†, âna guwà pwadéi tâpé na tubaèpà tara pwacèwiwà.

³⁴ Ba ia guwà pitu tà tèpa [cèikî béewà na rà] pwa karapuu, â guwà picâri wiârâ, naa na pai tâa na aré kâra. Â ia guwà pidàpwicâariwà, na ia pa jiiwà diri neemuruwà. Â ia guwà ipwâdée, ba guwà nye tâmogòori pâ, jèe tâa tawà è na atà *aamwari, [na é naa wà Pwiduée] na piwéna ma tà tâa awé!

³⁵ Â ni, âna guwà góo, â guwà cibwaa nama oratâwà. Ba [wiâna guwà tà cipa ba mwü] ê cèikî kâwà [naa goo wà Pwiduée] â o maina ê câmawà!

³⁶ Â guwà tà pidàpwicâariwà mwara, ba na guwà o pwa ê câbewâdé kâ Pwiduée. Ba wiâna wàrapwiri, â guwà o nye tòpi ê aupwényunuâari, na ia é mara ina pâ, na ée mwa naa tawà. ³⁷ Ba o càcaa góori, [â é tèepaa me wà Pwi Ukai] pwacèwii auwii na ina pâ:

*Ée tâpo tèepaa
wà pwi a tèepaa me.
O câé caa ipwâ goo
pai piâpâparié.*

Habakuk 2.3

38 [Â é ina mwara wà Pwiduée pâ]:

* **10:32** Pai tâmogòori kâwà ê âjupâra goo wà Kériso—Grec: Pai papwéelaariwà. † **10:33** Na pàra pàara—é, Ê ârapâarawà. Pwiri wà pàra tâpé gée goorà, âna tubaèpà tara, â wà pàra tâpé, âna rà pwadéirà. **10:34** Mataio 6.20, 19.29 **10:37** Habakuk 2.3-4

*Wà pwina é tà cèikî,
âna é *tarù na arao.
Â o tâa têe ê wâro.*

Habakuk 2.4

Êco na wà pwi âboro na é piwâ ma wâjué côwâ, âna èpà tà Pwiduée wàé. ³⁹ Â wà tâp  na r  naa c ur  naa goo w  Pwidu , âna o ti ur  aw .

Êco na w ij , âna j  tà c ik  naa goo w  Pwidu , â é pa-ud j  [ma naa t j  ê * ji w ro jaa ].

11

J  ipwac ewii c ik  k  t pa Isaraéla biu

¹ È c ik , âna d  c  pai ina w  ? Na j  c ik , â j  t mog ori ba mw , naa na pw ran maj , p , o nye t epaa ´ pwina w d  na j  tapac ri. Ba ´ c ik , âna ´ *pa jup ra t ra pw ran maj , p , ´ nye coo, ´ pwina bw a c j  caa p ji c o goro du âraporomeej . ²⁻³ Nye g e goro kaa ´ c ik , na j  t mog ori p  w  Pwidu , âna ´ tapoo diri p  muru goro ´ popai k e. Ba ´ t p  ´ g ropuu bau ´ napw ret ot , ma  diri pwina t a na *.  diri p  muru na j  c o, âna r  cau me g e goro p  pwina c j  caa c o.

Na p ara biu, âna r  c ik  naa goo w  Pwidu  w  t pa âboro imaina k  t pa ijiao k j . Â nye g e goro kaa pwiri, na w d  t e w ail , â é inar  ba w d :

Ab la

11:1 2 Korénito 5.7

11:2-3 Gen se 1.1; Psalme 33.6; Ioane 1.3

* **11:2-3** ´ g ropuu bau ´ napw ret ot ... ´ popai grec ni, âna pai ina w  , âge, monde, univers.

4 Wà Abéla, âna é cèikî naa goo wà Pwiduée. Â nye gée goro kaa ê cèikî kêe, na é pwa ê *ârapwaailò na wâdé tà Pwiduée. Ba piwéna jii i pwi ia é naa wà pwi ciène, wà Kaina. Â é tòpié wà Pwiduée, â é nama é *târù wà Abéla na araé, gée goro ê cèikî kêe. Â wiàna jèe gòiri é pai bà kà Abéla, â rà bwaa nye tà ciburà patùrajè ê pâ pwiibà†.

Énoka

5 Wà Énoka, âna é cèikî naa goo wà Pwiduée. Â jèe wii naa na tii‡ pâ, é pwi âboro na wâdé tà Pwiduée wàé. Â nye gée goro kaa ê cèikî kêe, na wà Pwiduée, âna é popaé too naa *napwéretòotù, na é bwaa wâro. Â càra mwa caa côôê cônâ, naani gòropuu.

6 Jè côo pâ, wiàna ticè cèikî kâjè, â o nye po dau pwacoé ma jè tèpa âboro na wâdé tà Pwiduée wàijè. Â wiàna [âji nûmajè na] jè too naa jaaé, â wâdé na jè mara cèikî pâ, nye pwa cè Pwiduée! Â jèpwi, âna wâdé na jè cèikî pâ, é pwi a *pwényunyuâari wà tâpé na rà medarié, gée na âji pwâranümarà.

Noa

7 Jèpwi, âna wà Noa, âna é cèikî naa goo wà Pwiduée. Â nye gée goro kaa ê cèikî kêe, na é jèe mara patùraé wà Pwiduée [goro i jèpé na maina na o mwa tèepaa]. Bwaa câé caa pâji côo i jèpé wà Noa, êco na é nye papwicîri wà Pwiduée, â é nye pitêre dèe. Â é iti i wânga, â rà cau udò diri mara ê tâa

11:4 Genèse 4.3-10 † 11:4 Abéla; Kaina—Du naî Adamu, pwi apâbéaa kà tèpa âboro naani gòropuu. 11:5 Genèse 5.21-24

‡ 11:5 Jèe wii naa na tii—é, Wà Pwiduée, âna é jèe paâjupâra naa gooé. 11:7 Genèse 6.13-22, 7.1; 1 Pétér 3.20; 2 Pétér 2.5

kêe. Â ê cèikî kêe, âna paari tâjè [ê pai càcaa cèikî kà] pàra tèpa âboro gòropuu, na jèe pitèirà, ma naa wârimuru tàra. Â wà Pwiduée, âna é nama é tarù na araé wà Noa, ma naa têe ê pâ aupwényunuâari kêe. Cau coo diri pâ pwiibà, gée goro ê cèikî kà Noa.

Abéraama

8 Wà *Abéraama, âna é cèikî naa goo wà Pwiduée. Â nye gée goro kaa ê cèikî kêe, na é pitêre dà wà Pwiduée na ia é todèe. Â é pâra jii ê napô kêe, dàra ê napô na ée mwa paari têe wà Pwiduée. Ba bwaa câé caa pâji tâmogòori wâna na é pâra naawê. **9** Úna é tèepaa naa na pwi napô na é naa têe wà Pwiduée, â é wâro wê, goro cèikî, na wâ imwaano, ba é pwacèwii pwi pârame.

Â ru wàrapwiri mwara wà Isaaka, pwina naiê, ma wà Iakobo, pwi èrùé. Ba ê *auipwataâboro na ia é pwa tà Abéraama wà Pwiduée, âna kà diri tèpa gòobèreè mwara[§]. **10** Ba ê pwi âji napô na é pitapacíri wà Abéraama, âna ê napô na é bari wà Pwiduée wiâra câbawâdé kêe; napô na o tâa dàra góiri awé.

11 Wà Abéraama, ma wà tô wâdèe Sara, âna ru jèe du ijiao ma jiitamu. Â wà Sara, âna é tô ilàri na é mwari—ba càcaa pâri ma pwa èpo kêe. Êco na ru cèikî naa goo wà Pwiduée. Â nye gée goro kaa ê cèikî kàru, na é pitamari pwi nari èpo wà Sara*.

11:8 Genèse 12.1-5 **11:9** Genèse 35.12 § **11:9** Dernière phrase—Grec: Ba rà tòpi ma wàé ê auinabéaa. **11:11** Genèse 18.11-14, 21.2; Roma 4.19 * **11:11** Pàra Tii Pwiçíri naa na grec, âna rà ina ê cèikî kà Sara, naa na pwi nee tii hèeni. Êco na pàra tâpé, âna rà ina Abéraama. Â pàra tâpé mwara, âna rà inaru.

12 Â rà pâ nau dau wâru awé, tèpa naneeâboro, na pitèparà gée gooé. Â rà jèe wâru pwacèwii pâ îricò nidò napwéretòotù, ma marawâ niboo bârawià, na càcaa pâri ma jè pûra. [Ba pacoo, pwacèwii ê auinabéaa kà Pwiduée.] Â guwà côo, rà cau me gée goo wà pwi caapwi âboro, na ia é jèe nye po dau ijiao!

13 Wà Abéraama, ma Isaaka ma Iakobo†, âna càra caa côo diri [ê pâ aupwénnyunuâari na me gée goo] ê auinabéaa kà Pwiduée, na rà bwaa wâro. Êco na rà nye cèikî taaci [pâ, o mwa nye coo na cè jè tòotù]. Â rà ipwâdée, ba pwacèwii na rà côo gée iti ê pai pacoo wèe. Ba rà nye cau inapâpari diri pâ, rà po tèpa pârame co naa na pwi góropuu bèeni.

14 Â wà tâpé na rà wàrapwiri târa ê pai tûra kàra, âna tèpa âboro na rà tâgérâ pâra dàra jè napô, na o mwa âji napô kàra. **15** Â càra caa niimiri pwijè napô na rà me géewê. Ba pwiri nye pâri ma rà wâjué côwâ naawê.

16 Ba rà niimiri ê napô na dau wâdé jii cè jè napô ni góropuu. Ba napô na wânidò napwéretòotù, na é pwabwâti ba kàra wà Pwiduée. Â wàépwiri ê majoroé ma jè côo pâ, câé caa kamu goorâ wà Pwiduée, na rà ina gooé pâ Pwiduée kàra.

17-18 [Jèpwi mwara naa goo] wà Abéraama: É dau cèikî naa goo wà Pwiduée. Â é ina têe wà Pwiduée pâ, o mwa nau wâru cè tèpa góobèrè,

11:12 Genèse 15.5, 22.17 **11:13** Genèse 23.4; 1 Chroniques 29.15; Psalme 39.13; 1 Pétér 2.11 † **11:13** Abéraama ma Isaaka ma Iakobo—Grec: Wà diri tèpa âboro-bâ. Êco na càcaa ina diri tèpa góobâra Abéraama na rà nau wâru, na inarà naa na nee tii 12.

11:17-18 Genèse 21.12, 22.1-14

na o mwa pitèparà gée goo pwina naîê, wà Isaaka.
Genèse 21.12 Èco na, gée na càùé, â é tacai ê cèikî kêe wà Pwiduée. Ba é tûâri têe pâ, na é pwa ârapwaailò têe goo wà Isaaka. Â wà Abéraama, âna é [pipwabwàtié, ba na él] wàrapwiri. **19** Ba é cèikî pâ, pâri wà Pwiduée ma é pawâro côwâ tèpa bà. [Èco na é pacooé wà Pwiduée] â é naa Isaaka côwâ tà Abéraama. Â pwacèwii na é jèe wâro côwâ wà Isaaka‡.

Isaaka

20 Wà Isaaka mwara, âna é cèikî naa goo wà Pwiduée. Â nye gée goro kaa ê cèikî kêe, na é pacidòri nyuâa [tupédu naîê]—wà Iakobo ma wà pwi cièe, Ésaü. Â é naa taru ê aupwényunuâari kêe, na o mwa coo na cè jè tòotù na bwaa wâ naigé.

Iakobo

21 Wàrapwiri mwara naa goo wà Iakobo. Ba é cèikî naa goo wà Pwiduée. Â béaa kâra pai bà kêe, âna é dùué naa góro ê tâjò kêe, â é pwamaina Pwiduée. Â é pwényunuâari [tupédu èrùé] du naî Ioséfa. Â nye gée goro kaa ê cèikî kêe, na é wàrapwiri.

Ioséfa

22 Wà Ioséfa, âna é cèikî pâ, o gée na càùru ê pai bà kêe, âna wà Pwiduée, âna ée mwa popa ê Ba kêe, *Isaraéla, gée napô *Aigupito. Â nye gée goro kaa ê cèikî kêe, na é mara ina tà tèpa jènereê pâ, wiàna coo

11:19 Roma 4.17 ‡ **11:19** Â pwacèwii na é jèe wâro côwâ... é, Wàépwiri ê jè ucina {ba kâjè}. **11:20** Genèse 27.27-29,39-40

11:21 Genèse 47.31-48.20 **11:22** Genèse 50.24-25; Exode 13.19

ê pwi tòotù-bà, â rà mwa popa pâ wiârà, ê napudòé gée napô Aigupito§.

Du nyaa ma caa kà Moosé

23-24 Wà du nyaa ma caa kà *Moosé, âna ru cèikî naa goo wà Pwiduée. Â nye gée goro ê cèikî kàru, na càru caa pitêre dàra ê naèà kà Faraô, pwi ukai kà tèpa Aigupito. [Ba é tûâri pâ, naa tétàmwara diri tèpa nari èpo paaو na pitèparà naa jaa tèpa Isaraéla.] Â ru naapwàniri Moosé, naa na âracié parui. Ba ru côo [gée goro] pai wâdé kâra naporomee [pâ, é jèè pitòrigarié wà Pwiduée*]. Â é pâmariê wà tô èpo kà ukai Faraô, â é popaé, ba na èpo kêe.] Â é pimaina too wà Moosé [naa na pwârawâ kà pwi ukai Faraô].

Moosé

Â wàé mwara, wà Moosé, âna é cèikî naa goo wà Pwiduée. Â nye gée goro kaa ê cèikî kêe, na tautêe na rà ina gooé pâ, é pwi èrù pwi ukai kà tèpa Aigupito. **25** Â é tâa jaa [tèpa âji jènereê, wà tèpa Isaraéla] pwi Ba kà Pwiduée, na pâara na tubaèpà târa na. Ba wâdé têe na é piaré wiârà, jii cè pai ipwâdée kêe [jaa Faraô] na pwi wâro na èpà tà Pwiduée. Ba o càcaa gòiri pé ipwâdée bëepwiri.

26 Â piècaarié, pwacèwii ê pai piècaari Kériso—wà pwi *Mesia [na ia ée panuâé me wà Pwiduée, wâru

§ **11:22** Dernière phrase—Grec: Â é naa ê pitûâ kêe, naa goro ê pâ duué. **11:23-24** Exode 1.22, 2.2 * **11:23-24** Ru côo...pai wâdé kâra naporomee... Wà tèpa Isaraéla biu, âna rà cèikî pâ, ê pai wâdé kâra naporomee pwi âboro, âna câmu kêe pâ, wâdé tà wà Pwiduée wàé. (Côo 1 Samuel 9.2; Luka 1.80; Apostolo 7.20.)

pâ naja gée na càùé]. Ba wâdé tà Moosé pwiri jii cè
pai tòpi kêe diri pâ neaapiâ wâ napô Aigupito. É
wàrapwiri târa ê càràé, ba é tà niimiri ê câmaê na ée
mwa naa têe wà Pwiduée.

27 Â nye gée goro kaa ê cèikî kêe, na é [popa ê Ba
kêe ba na rà] còobé gée Aigupito. Càcaa wâgotêe
goro cè pai putàmu kà ukai Faraô. Â é cimwü,
ba é nye tágére côo goro cèikî wà Pwina câjè caa
côoê goro du âraporomeejè. **28** Â nye gée goro kaa ê
cèikî kêe, na é [tûâri târa ê Ba kêe pâ, na rà] pwa
ê *Paséka—râ tâmi ê apwaara goropwârawâ kàra
goro ê domii kâra nari mutô, ba na câé caa tatéerà
i pwi *angela, na ia é tétàmwara tèpa ciàra èpo [naa
napô Aigupito].

Tèpa Isaraéla

29 Wà tèpa jojoorojè, wà tèpa Isaraéla, âna rà cèikî
naa goo wà Pwiduée, [na ia rà pâra wiâ wà Moosé
gée napô Aigupito]. Â nye gée goro kaa ê cèikî
kàra, na jèe îgé ê naigé kàra naa nawià Mii. Â rà
tapàgà, tia na ére gée côwâ, [â rà cau udò]. Ba
ûna rà pwârirà wà [tèpa coda kà] tâpé Aigupito, â
é cajipirà i jawé, â rà cau mwü ma bà.

30 Â wà tèpa Isaraéla, âna rà cèikî mwara naa goo
wà Pwiduée. Ba nye gée goro kaa ê cèikî kàra, na rà
tabéaa goro ê auba babé wâri napô, naa na 7 tòotù.
Â é nye tûu kaa i auba.

Rahab

31 Wà Rahab, wà tô ilàri gòronaigé [wâ Iériko] âna é cèikî naa goo wà Pwiduée. Â nye gée goro kaa ê cèikî kêe, na é tòpi wà i tupédu coda Isaraéla, na ia mara cùruru, ba na ru cai i ville. Êkaa na é udò [ê tâa kêe]. Êco na rà cau bà wà diri pàra tèpa âboro naa na ville, gée goo na càra caa tèpa pitère dà wà Pwiduée.

Wâru mwara pàra tâpé

32 O dà cèna go mwa ina côwâ mwara? Na càcaa pâri cè pàara ma go piwiâ diri [pâ pwina rà pwa, gée goro ê cèikî kàra—pwacèwii] wà Gidiona, ma Barak, ma Samasona, ma Jefté, ma Samuélâ, ma wà diri tèpa *péroféta mwara:

33 Rà piétò jii pâ mwaciri wà pàra pwi;
 Rà pa ê pitûâ goro âjupâra wà pàra pwi;
 Rà [pwa ê pwina wâdé, â rà] tòpi ê pâ aupwényunuâari [kà Pwiduée] wà pàra pwi;
 Rà târi ê pwâra liô wà pàra pwi;
34 Rà câtàmwara pâ ânye na maina wà pàra pwi;
 Rà udò jii [tèpa pièpârirà, na pwa] na rà tétàmwatararà;
 Rà tòpi ê nii ma gòo wà pàra pwi, na dau ticè nii kàra, ba na rà piétò naa gòro paa, ma pagù ê pâ pwâra paa na dau maina.

35 Napwa naa goo ê pàra ilàri, âna [gée goro ê cèikî kàra, na] rà tòpi côwâ tèpa éarà, ma bârarà, ma

11:31 Josué 2.1–21, 6.21–25; Jacques 2.25 **11:32** Juges 4.6–5.31, 6.11–8.32, 11.1–12.7, 13.2–16.31; 1 Samuel 1.1–25.1, 16.1–1 Rois 2.11

11:33 Daniel 6.2–28 **11:34** Daniel 3.23–27 **11:35** 1 Rois 17.17–24; 2 Rois 4.25–37

naîrà[†], na ia rà wâro cônâ gée na aubà.

Â napwa naa goo wà pàra tèpa âboro, [âna gée goro ê cèikî kàra] na rà dau pidàpwicâarirà, na rà dau tubaèpà târa naiirà [wà tèpa pièpâri Pwiduée] tiagoro na rà nama rà bà. Â càra caa [panuâ ê cèikî kàra, ba na o] tipirà. Ba rà jèe tà niimiri ê wâro gée na càùru ê pwâra bà, na é mwa tòpi; wâro na dau piwéna awé [jii ê wâro bëeni gòropuu].

³⁶ Wà pàra pwi, âna piècaarirà ma pâdirà goro ubati. Â wà pàra tâpé, âna tòpòrà naa na karapuu[‡], ma piirà goro itùpaò. ³⁷⁻³⁸ Â caamwara pàra pwi goro atü. Â tòtämwara pàra tâpé goro tauwa. Â èti ba ârailu pàra tâpé goro kiri.

Â napwa naa goo wà pàra tâpé, âna tubaèpà târa, ma pwârirà gée na jè ére naa na jè ére. Â rà uru pâ naa namaré, ma pâ gòrojaa, â ticè nao kàra. Â ticè neemururà, â rà coona co parawére mutô ma nani. Â rà picârû wâna pâ pwâramara-atü, ma wâna pâ pwêe na îri naa napuu. Â nye nau pwaée kàra kaa, â rà nye nau maagé côo kaa. [Au, meaarirà!] Ba rà nau wâdé jii ê pé gòropuu bëeni.

Rà cau tapacîri pwina jè tòpi

³⁹ [Wâéni ê éreê, co tèpa béeò]: Wà diri tèpa âboro bëepwiri, âna rà cau cèikî diri naa goo wà Pwiduée. Â gée goro ê cèikî kàra, â é inarà ba wâdé. Éco na

[†] **11:35** Tèpa éarà, ma bârarà, ma naîrà—é, Tèpa jènererà. Grec: Tèpa bà kàra. **11:36** 1 Rois 22.26-27; 2 Chroniques 18.25-26; Jérémie 20.2, 37.15, 38.6 [‡] **11:36** 2e phrase—é, Â tòpòrà naa na karapuu. Pwiri caapwi gomu goro âboro, é pwiri du ârailu gomu. **11:37-38** 2 Chroniques 24.21

nye ticè gée goorà, cèna é nama tòpi na pwi pàara-bà, diri [ê aupwényunuâari]—i pwi ia é jèe mara ina wà Pwiduée [pâ, na ée mwa naa târa i Ba kée.]

40 Âna gorodà?] Ba rà gére tapacijè, [wàijè na jè bwaa wâro nabà]. Ba wà Pwiduée, âna é jèe mara pwabwàti gée na biu, pâ, na ée mwa cau nama jè tarù ma tâbawêe na araé, wàijè naima ma wàilà. Â muru na dau wâdé ba kâjè nabà§.

12

Jè ipwacèwii Iésu â jè cimwü

1 Jèe *paâjupâra tâjè ê cèikî kà diri tâpé na rà pâbéaa kâjè na rà nye dau wâru awé kaa. Ê wâro kâra, âna câmu ba kâjè*. [Pwacèwii na jè itâa na pitâa.] Â wiàna wàrapwiri, co tèpa béeò, â wâdé na jè panuâ tâjii diri cè nakake, na pacoo pai itâa kâjè. Â jè tétâjii pâ èpà kâjè na cipajè! Â jè pipagòjè, ba na jè nye tâ itâa, naa na pidâpwicâari, tiagoro ê pwâadèreè.

2 Jè côo co wà Iésu, ba wàé na é pâara ê cèikî kâjè gée na autapoo goo, â wàé na é wéaari, ba na o tâbawêe na pwâadèreè. Ba é tòpi ê napâraê goro pai pidâpwicâariê. Â é dau aré, â é bà naa goro *satauro—ê pai bà na dau pwa kamu goo. Éco na é

§ **11:40** Grec: Wà Pwiduée, âna é jèe mara côo ê pwina dau wâdé ba kâjè jii pwiri, ba o càcaa wâdé na é nama rà tâbawêe jiijè. (Wàéni ê muru na dau wâdé ba kâjè: Ba jè côo ê aupwényunuâari kà Pwiduée na jè bwaa wâro naani gòropuu, gée goo pai tâa kâjè naima ma wà Kériso.) **12:1** 1 Korénito 9.24-25 * **12:1** 1re & 2e phrases—Grec: Rà tâbèepijè tèpa paâjupâra na rà pwacèwii ê nee na maina. (Ucina goro ê jéûrà, ba rà nau wâru awé.)

nama piticémuru naa goo ê pwi kamu bëepwiri, ba é tà niimiri ê pai o ipwàdée kêe naa pwâadèreè. Â [wà Pwiduée, âna é jée nama] é tâaboo naa gòro âji ïê [ba na é pitûâ kâra diri pâ muru].

3 Wâdé na jè niimiri ê pai pidàpwicâariê na rà tubaèpà têe ma piècaarié wà têpa âboro èpà. Ba wiàna wàrapwiri, â o câjè caa pwaora, ma panuâ [ê cèikî kâjè].

É picòojè Pwiduée ba é meaarijè

4 Go tâmogòori pâ, rà pipaa dàwà wà têpa âboro èpà, pwacèwii na ia rà pwa tà Kériso. Â guwà dau tâa na aré goo. Êco na bwaa câguwà caa pâji pwacèwiié bwàti, tiagoro cè pai bà kàwà†! **5** Â jèpwi mwara, gona guwà jée ipwanauri pâ, é ina goowà pâ guwà têpa naîê, â é tòimiriwà [goro pai tâa na aré ma tòina kàwà]? Ba é ina pâ:

*Pwi âji naîô wée,
gà têre Pwi Ukai na é picòowà.
Gà cibwaa nama pièpà tâgà.*

6 *É tòimiri diri têpa âji naîê.*

*É pa-icôo diri tâpé
na wânümee târa.*

Proverbes 3.11-12

7-8 Êkaa na guwà tòpi bwàti ê pâ ârapupûra kà Pwiduée, na é tûâri tâwà ê pâ muru. Ba é wàrapwiri tâ diri têpa naîê. Ba wàilàapà pwi âboro èpo na câé

† **12:4** Grec: Bwaa câguwà caa pâji cicara ê èpà tiagoro pai joro wàra domii {kàwà}. **12:5** Job 5.17; Proverbes 3.11-12; Auinapàpari 3.19 **12:7-8** Deutéronome 8.5

caa tòimiriê wà caa kêe? Â wiàna câé caa wàrapwiri tawà wà Pwiduée, â pwiri pai ina wèe pâ, caguà caa tèpa âji naîê. ⁹ Â wiàna jè papwicíri tèpa caa kâjè naani gòropuu, na rà pa-icôo ma tòimirijè, â dau wâdé mwara na jè tòpi na é tòimirijè pwi Caa kâjè na é wânidò *napwéretòotù. Â o tâa tâjè ê *âji wâro‡.

¹⁰ Ba wà tèpa caa kâjè, âna rà nye pa-icôo ma tòimirijè na ji pwi pàara na ûgé, wiâra câbawâdé ma auniimiri kàra. Êco na wà Pwiduée, âna é nye pitûâri ma picòojè, ba na é pitu tâjè [dàrà gòiri]. Ba wâdé têe na jè pâ nau tèpa âboro na jè wâdé ma pwicíri ma tâbawêe, pwacéwiié.

¹¹ Âjupâra pâ, càcaa wâdé tâjè ê ji pàara na jè tâa na ê pai pitûâ ma picòojè. Êco na, wiàna jè tòpi bwàti, ma pidàpwicâarijè naa goo, â gée na càùé, â o mwa pwa câmajè na o dau wâdé. Ba jè o mwa tèpa âboro kâra pinaanapô—tèpa ciburà pwa ê pwina wâdé ma *tarù.

Cimadò ma pagòò du îgà na ora!

¹² Êkaa na [go jèpa ina tawà jecaa pâ]:

Gà cimadò wài!
Pagòò du îgà!
Mudàrâ cè nii
târa âgà na céca!
¹³ Pâra wii naigé na tarù!
Cibwaa pagà jii!
[Pwa taaci na wâdé!]

‡ **12:9** Â o tâa tâjè ê âji wâro—é, Â jè mwa picòo pai wârori ê wâro na wâdé têe. Grec: Â jè mwa wâro. **12:11** Jacques 3.17-18 **12:12** Ésaïe 35.3 **12:13** Proverbes 4.26

Â o naa tâgà côwâ,
cè nii ma góo,
wâgà na gâ bee!
Â gâ o pâra ba tarù!

Ciburà pitêre dà Pwiduée!

14 [Wàéni pâra aupitûâri kôo tâwâ]: Guwà mudàra ma guwà wâro na pinaanapô ma têpa âboro diri. Â guwà wârori ê wâro na pwicîri, ma wâdé tà Pwiduée. Ba nye po dau pwacoé ma guwà côo wà Pwi Ukai, wiàna câguwà caa wàrapwiri.

15 Guwà ipwacôoco! Guwà cibwaa naa càùwà naa goo ê *pimeaari imudi kà Pwiduée, [ba o péa câguwà caa tòpi ê aupwényunuâari kêe]. Â guwà piwéaariwà ma pitòimiriwà, ba péa ée tà wàawà naa jaawà cè jè pièpà\$, na pwacèwii ê murumwatò na èpà. Â é piawài goro ipâra pâ, â é tòpò pitiri ê pwêe na maga.

16-17 Â guwà ipwacôoco mwara, ba na o ticè gée goowà na é ipuu imudi. Â jèpwi mwara, âna guwà cibwaa pwaduwà kà Ésaü biu. Ba jè cau tâmogòori ê jèkutâ gooé. Ba é pwi ciàra èpo, na o tâa têe ê aupwényunuâari kà caa kêe. Â é icurié [imudi tà pwi jiié] naa goro caapwi ngapò utimuru co! Â gée na càùé, [ûna é mwa côoina ê pwina é pwa] â é picigòboo na ara caa kêe, ma dau i, ba na é ilari jiié

§ 12:15 Cè jè pièpà—Pwiri é pièpà naa na pwâranümajè; pwiri pwi jè muru, é, pwi jè âboro na é tubatiàu ê pinaanapô kâra picaatâa, ma tadàrùé. Munaa pai naa càùjè naa goo wà Pwi Ukai, ma pai tautâjè dàra cèikí naa gooé, ma pai pâra wiâra pâ duée imudi. (Cô Deutéronome 29.17.) **12:16-17** Genèse 25.29-34 **12:16-17** Genèse 27.30-40

côwâ ê aupwényunuâari kêe. Êco na jèe càcaa pâri. Â é tétâjiié wà caa kêe. Êkaa na guwà ipwacôowà! Â guwà câbaâjimuru ê pâ muru [na Mwaciri] kà Pwiduée!

Jè pâmwünyabweri jaa pwicîri

18 Ico tèpa béo, jè jèe pâ-mwünyabweri ê jaa na càcaa pâri ma jè tii goo, ma côo goro du âraporomeejè. Napwa naa goo wà tèpa jojoorojè, tèpa *Isaraéla biu, âna po dau wâgotâra na ia rà pâmwünyabweri i górojaâ wâ Sinaï, ba na rà o tòpi pâ *Naèà kà Pwiduée. Ba rà côo naawê ê doromara ânye, ma nee, ma bàutê. Â tii goorà ê u kâra duée*. **19-20** Â rà têre airi tutu. Â é patùrarà [wà Pwiduée na] ê pwâratûra na dau maina: *[Pwicîri na guwà pâra gò i jaa bëenil] Wà pwi macii, ma wà pwi âboro cëna é tii goo, âna o câtâmwereê goro atü!* *Exode 19.12-13*

Â dau tâpwi kà tèpa Isaraéla, â rà tomara too têe pâ: «Éee! Gà coo, co Pwi Ukai!» Ba càcaa pâri ma rà têreê, **21** tiagoo mwara wà *Moosé, [pwi a pitûâ kâra]. Ba é pwùkùru, ma céca goro pai wâgotêe.

22-23 Napwa naa goojè, âna jè ipwâdée, na jèe pâmwünyabweri ê jaa [kà Pwiduée] –*Siona, na wânidò napwéretòotù. Â jè gére coo na ê napô kà wà pwi a pitèi diri tèpa âboro, ma pwi a-ipawârojè†.

12:18 Exode 19.16-20; Deutéronome 4.11-12 * **12:18** Grec: Jèe câguwà caa pâmwünyabweri ê jaa na pâri ma guwà tii goo, na pwa pé diopwaa kâra ânye goo, ma ê nee, ma ê bàutê, ma ê ukâraduée. Ukâraduée—Tourbillon. **12:19-20** Exode 20.18-21; Deutéronome 5.22-27 **12:19-20** Exode 19.12-13 **12:21** Deutéronome 9.19
† **12:22-23** Pwi a-ipawârojè—é, Na é wâro.

Â puràra pwâranümajè, ba jè jèe pwi pitapitiri kà diri tèpa âji naî Pwiduée‡—wàijè na jèe wii neejè naa na Tii kêe, [ba na o tâa tâjè ê aupwényunuâari kêe]. Â jè picaatâa ma wà diri tâpé na rà jèe bà§, gée na biu, na wâdé tà Pwiduée wailà—wà diri tâpé na ia é nama rà *târù ma tâbawêe na araé. Â rà cibèepijè ê pâ *angela na rà dau wâru awé, na càcaa pâri ma jè pûra ê jéûrà.

24 Â jè jèe medari wà Iésu, wà pwi ia é pame tâjè ê *auipwataâboro na bwaa âmuê, [na ia é jèe pwa wà Pwiduée] ba kâjè. Â é jèe pacoo wà Iésu goro pai joro ê domii kêe [na ia é bà ba kâjè]. Â ê domii kêe, âna é piwéna awé jii ê domii* kà Abéla†.

25 Ékaa na guwà ipwacôoco, ba péa tautawà dàra pitêre dà wà Pwiduée na é gére patûrawà! Ba ia càra caa udò jii ê wârimuru, wà tèpa jojoorojè, tèpa Isaraéla, na ia rà naa càùrà naa goo wà Moosé. Â wà Moosé, âna é pwi âboro pwacèwijè‡. Â o mwa wànau ê wârimuru tà diri tâpé na rà naa càùrà naa goo wà Pwiduée na é wânidò napwéretòotù?!

‡ **12:22-23** Âji naî Pwiduée—Grec: Tèpa ciàra èpo kà Pwiduée. Wâjaa tèpa Juif, âna wà tèpa ciàra èpo, âna rà tâpé na tâa târà ê aupwényunuâari na maina. § **12:22-23** Ma wà diri tâpé na rà jèe bà... Grec: Ma pâ nyuâa tâpé na rà târù, âna rà jèe tâbawêe. **12:24**

Genèse 4.10; Hébéro 8.6 * **12:24** Domii kà Abéla—é, Årapwaailò na ia é naa wà Abéla. † **12:24** È domii kêe, âna é piwéna awé jii, ê domii kà Abéla—Wà Abéla, âna pwi apâbéaa kà tèpa âboro na tétâmwararà. (Côo Hébéro 11.4.) È pai joro wàra ê domii kêe, âna pame ê wârimuru kà pwi cièe, Kaina, na ia é tétâmwereê. Èco na ê domii kà Kériso, âna é pame ê pai pwanauri wàra èpà kâjè diri, â é nama jè wâdé na ara wà Pwiduée. **12:25** Hébéro 2.1-3, 10.26-29

‡ **12:25** Â wà Moosé, âna é pwi âboro pwacèwijè—Grec: {Moosé}, na é pwi âboro góropuu.

26 Ba ia, [wâ gòrojaa Sinai] na ia é nama gù napuu goro pwâratùra kêe. Â é jèe ina tâjè pâ: *Go o mwa tubagù cônâ ê gòropuu diri.* Â o càcaa gòropuu co, â o napwéretòotù mwara! *Aggée 2.6* ²⁷ Pai ina wèe pâ: O tiàu ê gòropuu ma diri ê pwina tâa na, ba muru na ia é tòpòrâ wà Pwiduée. Éco ê pâ muru na tâa jaaé, âna o tà tâa awé.

Mwaciri na o càcaa gù

28 Guwà côo, jè jèe tòpi [ê autâa na] Mwaciri kêe na o càcaa gù! Ékaa na wâdé na jè dau pwaolé têe, ma pwamainaê. Â jè piénawéna kêe goro ê wâro na pwicîri ma wâdé têe. Â jè dau papwicîriê, ²⁹ ba wà Pwiduée kâjè, âna é pwacèwii ê ânye na tòotiàu diri ê muru goo!

13

Bénabwé popai

1 Wâdé na guwà tà ciburà pimeaariwà, pwacèwii têpa aéjii. Ba wàépwiri ê pai pwa kà têpa cèikî naa goo wà Kériso, tà têpa béerà. ² Â guwà tòpi bwàti têpa âboro na rà me naa jaawà. Ba wà pára tâpé, âna càra mu caa tâmogòori pâ, rà tòpi pâ *angela kà Pwiduée. ³ Â guwà niimiri mwara têpa [cèikî béewà] na rà gére wâna karapuu, â guwà tâa na ê aré ma wàilà, pwacèwii na wâguwà mwara na piwà. Â ipaiwà mwara naa goo tâpé na gére tubaèpà

târa ê naiirà—wâdé na guwà pwamaagé côo ma wâilà, pwacèwii na naiiwà na tubaèpà târa*.

4 Guwà tòimiri ê pipaêwâdà kàwà. Â guwà cibwaa toomura—cibwaa ciâa jii pa wâdâwà, é tèpa éawà. Ba ée mwa naa wârimuru wà Pwiduée tà tâpé na rà wârapwiri, ma wà diri tâpé na rà ipuu imudi ma wà pâra tâpé.

É pitu tâjè Pwi Ukai

5 Guwà cibwaa pwa ma âra-nümwâ è mwani! Bwa! Guwà ipwâdée co, goro ê muru na tà tâwà. Ba é jèe nye ina wà Pwiduée pâ: *O câgo caa imwüru jiigà; â go mwa tà tòimirigà taaci.* *Deutéronome 31.6*

6 Â gée goo kaa pwiri, â jèe câjè caa pidumapiê. Ba:

*É nye upao
wà Pwi Ukai kôo.
O càcaa wâgotôo
goo tèpa âboro.
Dà cèna rà pwa tôo?*

Psaume 118.6

Wâépwiri ê popai na jè inapàpari naa na ipwâdée!

7 Guwà niimiri tèpa pitûâ kàwà naa na cèikî, na ia rà mara pame tâwà ê popai kà Pwiduée. Â guwà naa nümwâ naa goo ê pai wâro kàra, bau ê aupwényunuâari na me goorà†. Â guwà ipwacèwii

* **13:3** Pwacèwii na naiiwà na tubaèpà târa—é, Ba wâguwà mwara, âna pwa naiiwà, é, Ba guwà bwaa wâro naani gòropuu ma wâilà, é, Ba pwiri o tubaèpà tâwà na cè jè tòotù na bwaa wâ naigé. Grec: Ba nye wâguwà naa na naiiri âboro. **13:4** Éfeso 5.5 **13:5** Deutéronome 31.6,8; Josué 1.5 **13:6** Psaume 118.6 **13:7** 1 Korénito 4.16 † **13:7** Aupwényunuâari na me goorà—é, Pai bà kàra.

ê cèikî kàra.

Pâra wiâ Iésu

8 Wà Iésu Kériso, âna é nye tà ipaiwà napwiri, ma nabà, ma dàra gòiri awé! **9** Guwà cibwaa tòpi imudi ê pâ na jèpapara pupûra na ité. Ba rà péa ipa-imwûruwà. Ba nye êco ê *pimeaari imudi kà Pwiduée, na é tâmogòori pagòo pwâranümajè, â càcaa cè pai pitère dàra kâjè pâ naèà goro ê pâ utimuru. Ba pâ po dau piticémuru naa goo ê pâ pwiiibà.

10 Pwa ê *ârapwaailò‡ kâjè [na é piwéna]. Â wà tèpa pwa ârapwaailò ni gòropuu, âna ticè ére kàra gée goo. **11** Wàilà, âna rà mu popa me ê domii kâra pâ macii na tétâmwararà, naa na ére na dau pwicíri, ba na ârapwaailò bépwanauri pâ èpà. Â ê naii pâ maciibà, âna cîri naa gòroigé§, [naa na jè ére na wâiti jii ê autâa kà tèpa âborò].

12 Wà Iésu, âna [wàé pwi ârapwaailò kâjè. Â tétâjiié, â] é maagé côo, â é bà naa gòroigé jii ville. Â joro ê domii kêe, ba na o cèitiri ê pâ èpà kâjè, ba na pwéelaa [ê pwâranümajè na ara wà Pwiduée].

13 Ékaa na wâdé na jè pâra wiâ Iésu, â jè tà tâa na ê aré ma kamu kêe*. Â jè còobé ma wàé jii ê pai

13:9 Roma 14.17 ‡ **13:10** Ârapwaailò—Grec: Aupwa ârapwaailò (autel). **13:11** Lévitique 16.27 § **13:11** Cîri naa gòroigé... Câmu kâra pai tétâjii pâ èpà kâra ê Ba. **13:12** Ioane 19.17 **13:13** Héhéru 12.2 * **13:13** Kamu kêe—Pai bà kêe naa goro satauro. (Côo Héhéru 12.2.)

wâro kà tèpa âboro [na èpà][†]. **14** Ba ê âji napô kâjè, âna càcaa wâna ê pwi gòropuu bëeni na o tiàu. Ba é wânidò *napwéretòotù, â jè tâgérê pâra naawê[‡].

15 Wàéni ê pâ ârapwaailò, na wâdé tà Pwiduée na jè tòpò na araé: Na jè pwamaina ê nee, ma inapàpari pâ, é Pwi Ukai kâjè. **16** Â jèpwi: Na jè pwa ê pwina wâdé, â jè imeai tâpé na piticè kâra. Wâé kaa pwiri ê âraimeai na wâdé têe.

Ipakîriwà ma pwapwicîri

17 Wâdé na guwà ipakîriwà, â guwà pitêre dà tèpa pitûâ kâwà [naa na cèikî]. Ba ée mwa tèirà goowà wà Pwiduée. Â guwà nama rà ipwâdée goro ê càrawà, â guwà cibwaa nama tòina pwâranümarà! Ba wiàna rà pikîri goowà, â o nye èpà ba kâwà mwara.

18 [Tiagoro nabàni, co tèpa béeò, âna] câé caa pitòtibà ê *pwâratùra-nigée-goobà. Â wâdé na guwà tà ciburà pwapwicîri ba kâbà§, ba na o tà ciburà wâdé ê càrabà naa na diri pâ ére. **19** Â jèpwi mwara, âna go tacoo goowà pâ, na guwà pwapwicîri, ba na o pâri ma go wâjué cônâ wài naa jaawà.

Aupwényunuâari

[†] **13:13** Jii ê pai wâro kà tèpa âboro na èpà—Grec: Jii ê ére na rà tâa wê wà tèpa âboro (hors du camp). Càcaa pai ina wèè pâ, jè wâro iti jii pârè tèpa âboro; wâdé na jè wârori ê wâro na pwicîri, ma ité jii ê wâro kâra na èpà, ba ê âji napô kâjè, âna càcaa wâni gòropuu. Wâdé na jè pidâpwicârijè, na rà tétâjijè, ma tubaèpà tâjè, ma piëcaarijè, ba pâ muru na rà nye pwa tà Iésu. **13:14** Héhéru 11.10,16, 12.22

[‡] **13:14** 2e phrase—Grec: Â jè pimudârà ê napô na ée mwa tèepaa me. **13:15** Psaume 50.14,23 **13:16** Filipi 4.18 **13:17** 1 Tésalonika 5.12 **13:18** Apostolo 24.16; 2 Korénito 1.12 § **13:18** Ba kâbà. Pwiri é pi-inaê cônâ wà pwi awii ê tii bëeni.

20-21 Go ila wà Pwiduée, wà pwi a naa tâjè ê pinaanapô, pâ, na é naa tâwà diri cè pwina tiàu jiiwà, ba na guwà pwa ê câbewâdê kêe. Go ilari jiié pâ, na é wakè goowà, na é naigé mee wà Pwi Ukai kâjè Iésu Kériso, ba na o pwa cè pwêe goowà, na dau wâdê têe. [Â go pwamaina] wà Kériso, na é pwi a piwéaarijè-wâijè na jè pwacèwii ê pubu mutô kêe. [Ba é pipanuâê ba kâjè tiagoro na é bà.] Â ê domii kêe na ia joro, âna êkaa i pwi ârapwaailò na ia é pacoo ê *auipwataâboro [kà Pwiduée] tâjè, na o tâa dàra göiri awé. Â wà Pwiduée, âna é pawâroé côwâ gée na aubà. Üu, wâdê na tâa tà Kériso ê pai maina ma muugère dàra göiri awé! Wâdê na wàra! Amen!

Ipiciijii

22 Ico tèpa cèikî béeò, go ilari jiiwà pâ, na guwà tòpi bwàti ê pâ autûâri kôo naa na tii bëeni. Ba càcaa dau göri, na go wii, ba na pagòowà ma pamogòori tâwà.

23 Jèkutâ wâdê goo pwi béejè Timotéo. Ba é jèe còobé gée na karapuu! Â wiàna é tèepaa me wài naani, â ée mwa me wiâô wiàna go caiwà.

24 Guwà naa bwàcu kôo tà tèpa pitûâ kàwà naa na wâra pwapwicîri, bau tèpa cèikî diri. Â rà naa bwàcu kàwà mwara diri tèpa cèikî ni napô Italie.

25 Wâdê na tâa jaawà ê pimeaari imudi kà Pwiduée!

Cidòri nyuâawà!

**Tii Pwicîri: Âmu Aamwari naa na cî
New Testament in Paicî (NC:pri:Paicî)
Le Nouveau Testament à Paicî**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Paicî

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Paicî

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

94c5d202-9853-5b91-879f-4a3023457d58